

Berättelse

om hvad i riket och dess styrelse sig tilldragit sedan sista riksdag;

gifven Stockholms slott å rikssalen den 17 Januari 1878.

Till förtydligande af bestämmelsen i Art. XIII af handels- och sjöfartsfördraget emellan de förenade rikena och Italien af den 14 Juni 1862, angående afskaffande af de under benämningen "jus albinagii" och "jus detractus" kända rättigheter, har en deklaration den 7 Juni blifvit i Rom undertecknad och utvexlad.

Deklaration om förtydligande af Art. XIII i 1862 års handels- och sjöfartsfördrag med Italien.

Äfvenledes har i Rom den 4 Juli blifvit undertecknad och utvexlad en deklaration, angående ändring af Art. VIII af handels- och sjöfartsfördraget emellan de förenade rikena och Italien af den 14 Juni 1862, till följd af hvilken ändring befrielse från krigstjenst för den ena magtens hos den andra anstälde konsuler, vice konsuler och konsularagenter icke skall vara tillämplig på hvardera magtens egna undersåter, hvilka förblifva i detta afseende fullständigt underkastade de i eget land gällande laga bestämmelser.

Deklaration om ändring af Art. VIII i samma fördrag.

En deklaration till fullständigande och utvidgande af den emellan de förenade rikena och Belgien den 26 April 1870 afslutade konvention, angående ömsesidigt utlemnande af förbrytare, är undertecknad och utvexlad i Stockholm den 6 November.

Deklaration med Belgien om utlemnande af förbrytare.

Emellan Sverige och Franska republiken har genom å ömse sidor befullmäktigade ombud den 10 Augusti blifvit i Paris afslutadt ett fördrag rörande ön St: Barthelemys återlemnande till Frankrike. De närmare villkor och bestämmelser, som med öns afträdande ega sammanhang, äro upptagna i ett den 31 Oktober i Paris undertecknad protokoll. Hans Maj:t Konungens ratifikation af berörda fördrag med dertill hörande protokoll är gifven den 9 November. Utvexlingen af ratifikationerna har, i afvaktan på franska kammarnes godkännande af traktaten, hittills icke kunnat ske.

Fördrag om kolonien St: Barthelemys återlemnande till Frankrike.

Förlängning
af 1865 års
handelstraktat
mellan de för-
enade rikena
och Frankrike.

Sedan handelstraktaten mellan de förenade rikena och Frankrike af den 14 Februari 1865 blifvit uppsagd till den 25 Mars 1877, hafva Kongl. Maj:ts och Franska republikens regeringar, då den sistnämnda ännu icke ansett sig färdig att öppna underhandlingar om afslutande af en ny traktat, träffat öfverenskommelse derom, att bestämmelserna i den gamla traktaten skulle fortfara att ega kraft intill utgången af år 1877, från hvilken tid samma traktat på grund af särskild ny öfverenskommelse blifvit ytterligare förlängd till utgången af innevarande år 1878.

Fördrag om
utvexling af
postanvisnin-
gar mellan
Sverige och
Frankrike.

Emellan Sverige och Franska Republiken har genom å ömse sidor befullmäktigade ombud den 3 November blifvit i Paris afslutadt ett fördrag angående utvexling af postanvisningar. Hans Maj:t Konungens ratifikation af ifrågavarande fördrag är gifven den 16 November.

Om erkännan-
de af fartygs
måtbref.

Medelst utvexling af ministeriella noter har öfverenskommelse blifvit träffad mellan Sverige och Nederländerna om ömsesidigt erkännande af fartygs måtbref.

Nya länders
inträde i all-
männa post-
föreningen.

Uti den allmänna postförening, som genom afslutande af internationella posttraktaten i Bern den 9 Oktober 1874 bildades, hafva på grund af särskilda diplomatiska akter följande länder med de uti sagda traktat deltagande magters samtycke inträdt, nemligen: Nederländernas kolonier; följande af Storbritanniens kolonier, nemligen: Ceylon, Straits settlements, Labuan, Trinidad, Guyana, Bermudasöarne, Jamaica, Mauritius och Hongkong; Japan; Brasilien; Portugals kolonier; Spaniens kolonier; Argentinska republiken; Danska kolonierna på Grönland och i Vestindien samt Persien.

Nya länders
deltagande i
den internatio-
nella telegraf-
konventionen.

Den i S:t Petersburg under den $\frac{23}{10}$ Juli 1875 afslutade internationella telegrafkonvention har blifvit tillträd af Egypten och Brasilien genom för sådant ändamål afgifna deklarationer.

Regleringar
inom konsulat-
väsendet.

Med anledning af vissa punkter i det af komitén för konsulatväsendets ordnande afgifna förslag, har Kongl. Maj:t fastställt ny reglering af konsulatväsendet i Spanien den 26 Februari, af konsulatväsendet i Italien den 17 Augusti och af konsulatväsendet i Storbritannien den 26 Oktober.

Reglering
af konsulat-
avgifterna.

Under den 10 Augusti har Kongl. Maj:t fastställt beloppet af den konsulatafgift, som bör af svenska så väl segel- som ångfartyg till de förenade rikenas konsuler utgöras, genom hvilken reglering den hittills från äldre tid bestående ojemnheten i afseende å samma avgifters beräkning vid olika konsulat blifvit i väsentlig mån undanröjd.

Af den under loppet af år 1877 på grund af vederbörandes uppgifter afgifna berättelse angående rättsväsendet i riket för år 1875 inhemtas, att antalet anhängiggjorda mål och ärenden utgjort, af tvistemål 28,852, deraf enkla skuldfordringsmål 4,420, konkurs- och urarfvamål 579, boskilnads mål 72 och andra tvistemål 23,781; af skuldfordringsmål hos Öfverståthållarembetet och Kongl. Maj:ts Befallningshafvande 60,698; af öfrige ansöknings- och anmälningsärenden 209,824; af ekonomi-, politi-, verkställighets- och förvaltningsärenden 196,375 samt af brottmål 57,282. — Antalet af de i första instans afdömda brottmål har utgjort 49,448, samt antalet brott och förseelser, om hvilka slutligt utslag meddelats, 60,623, derför varit tilltalade 53,785 personer. Bland dem äro sakfælde och slutligen dömda 48,233, hvaraf 44,932 män och 3,301 qvinnor. Till dödsstraff hafva blifvit dömda 3 män, till straffarbete 1,439 män och 284 qvinnor, till fängelse 673 män och 51 qvinnor, till annan urbota bestraffning 161 män och 9 qvinnor samt till böter 42,656 män och 2,957 qvinnor. Under år 1875 har något dödsstraff ej blifvit verkställt.

Chefens för
Justitiedepar-
tementet
embetsberät-
telse.

På Kongl. Maj:ts förordnande hafva sakkunnige personer inom Justitiedepartementet biträdt vid utarbetandet af åtskilliga i anledning af nya utsökningslagens antagande erforderliga föreskrifter i administrativt hänseende; hvarefter öfver de utarbetade förslagen vederbörandes yttranden infordrats.

Föreskrifter i
anledning af
nya utsök-
ningslagens
antagande.

På sätt i berättelsen till senaste Riksdag omförmäldes, har Högsta Domstolens utlåtande infordrats öfver det af komiterade för ombesörjande af en revision af 1686 års kyrkolag utarbetade och till Kongl. Maj:t öfverlemnade förslag till kyrkolag; och har samma förslag numera blifvit föredraget inför Högsta Domstolen, hvars utlåtande dock ännu icke till Kongl. Maj:t inkommit.

Kyrkolags-
förslag.

Jemte det Kongl. Maj:t uppdragit åt en komité att utarbete förslag till de ändringar och tillägg i sjölagen, hvilka kunde anses tjenliga för att förekomma och inskränka olyckor till sjös, har Kongl. Maj:t tillika föreskrifvit, att, derest för Norge blefve tillsatt en komité med likartadt uppdrag, de svenske komiterade skulle söka att få med densamma till gemensamt arbete sammanträda så ofta sådant funnes lämpligt för att så vidt möjligt bringa sitt förslag till öfverensstämmelse med det lagförslag angående samma ämne, som samtidigt kunde af de norske komiterade blifva uppgjort. Komitén har ännu icke till Kongl. Maj:t inkommit med något betänkande.

Komité för
utarbetande af
förslag till
ändringar i
sjölagen.

Åt dertill i nåder förordnade komiterade har Kongl. Maj:t uppdragit att utarbete ett på den tyska handelsrätten grundadt förslag till ny vexellag, så vidt möjligt öfverensstämmande med de lagförslag angående samma ämne, som samtidigt kunde blifva uppgjorda af dertill förordnade norske och danske

Komité för
utarbetande af
förslag till
ny vexellag.

komiterade. Komiténs underdåniga betänkande och förslag har ännu icke till Kongl. Maj:t inkommit.

Ang. förändrad
anordning af
chefens för
Justitie-
departementet
embetsberät-
telser.

Med anledning af dels den ofta öfverklagade svårigheten för underdomarena att med de arbetskrafter, som stå dem till buds, i tid medhinna sammanfattningen af de statistiska uppgifter till chefens för Justitiedepartementet underdåniga embetsberättelser, som det för närvarande åligger dem att årligen afgifva, och dels de anmärkningar, som tid efter annan blifvit framställda emot innehållet af dessa berättelser, har Kongl. Maj:t, som ansett det böra göras till föremål för en noggrann undersökning, huruvida, utan uppgifvning af nödig fullständighet i berättelsernas viktigare delar, en något minskad vidlyftighet i andra delar kunde medgifvas, samt om genom en förändrad uppställning af tabellerna öfversigten af det väsentliga och jemförelsen med andra länders motsvarande förhållanden kunde underlättas, förordnat sakkunnige personer att inom Justitiedepartementet biträda vid uppgörande af förslag till nya formulär för infordrande af primär-uppgifter till ifrågavarande embetsberättelser samt till de förändringar af samma berättelsers anordning, som må finnas tjenliga.

Förslag till
förordning an-
gående han-
delsregister,
firma och
procura.

Med anledning af ett utaf Stockholms handels- och sjöfartsnämnd till Kongl. Maj:t ingifvet förslag till förordning angående handelsregister, firma och procura har Kongl. Maj:t förstärkt Dess samtliga Befallningshafvande att, hvar för sig, bereda vederbörande handels- och sjöfartsnämnder samt handelsföreningar tillfälle att i ämnet afgifva yttrande och dermed, äfvensom med eget underdånigt utlåtande, till Kongl. Maj:t inkomma.

Tillökning af
divisionernas
antal i Svea
Hofrätt.

För att bereda minskning af den hos Svea Hofrätt uppkomna balans af instämnda och vädjade mål har Kongl. Maj:t tillåtit nämnda Hofrätt att under senare delen af nästlidet års höstsession äfvensom under innevarande års vår-session och två månader af samma års sommar arbeta å en afdelning utöfver det å stat bestämda antal divisioner.

Organisation
af rådstufvu-
rätter och
magistrater.
Ordning vid
borgmästare-
val.

Efter vederbörandes förslag äro föreskrifter meddelade dels rörande förändrad organisation af rådstufvurätten och magistraten i Vadstena och dels angående ny lönestat för magistraten i Örebro; hvarjente ordning för val af borgmästare i Laholm blifvit fastställd.

Upphörande af
magistrats rät-
tighet att för-
ordna boupptecknings- och
arfskiftesmän.

På grund af gjorda framställningar har Kongl. Maj:t, med stöd af Kongl. förordningen den 1 Maj 1868 angående bouppteckningars och arfskiftens upprättande i stad, förklarat, att i städerna Vadstena och Örebro magistratens rättighet att förordna boupptecknings- och arfskiftesmän skall upphöra.

Sedan, med anledning af Kongl. Maj:ts nådiga framställning, Riksdagen för genomförande af Norra och Södra Åsbo samt Bjäre härads domsagas delning i två domsagor, omfattande den ena Norra Åsbo härad samt den andra Södra Åsbo och Bjäre härad, anvisat erforderliga medel, har Kongl. Maj:t förordnat, att ifrågavarande reglering skall från början af innevarande år träda i verket samt att derefter Södra Åsbo och Bjäre härad skola utgöra ett tingslag med tingsställe i Engelholm.

Delning af
domsaga.

Med tillämpning af föreskrifterna i Kongl. förordningen den 17 Maj 1872 angående ändring i vissa fall af gällande bestämmelser om häradsting, och i enlighet med vederbörandes derom gjorda förslag, är förordnad, att Vemmenhög, Ljunits och Herrestads härad skola utgöra ett tingslag med tingsställe i Ystad.

Särskilda
härads för-
ening till ett
tingslag.

För undanröjdande af åtskilliga väsentliga olägenheter i landets judiciella, administrativa och ecklesiastika indelning har Kongl. Maj:t, uppå gjorda framställningar, i sådant afseende förordnat: att $\frac{1}{2}$ mantal Elmhult, hemmanen N:o 1 Ohs, N:o 1 Svenamo och N:o 1 Stora Bohult, hvarterda ett mantal, N:o 1 Lilla Bohult, Lönnsåsen, N:o 1 Sanden, N:o 1 Enebacken, N:o 1 Kalfshylte, N:o 1 Trälsmo, N:o 1 Blekemo och N:o 1 Flathalla, hvarterda $\frac{1}{4}$ mantal, skola skiljas från Nydala socken och Vestra härad och i stället förenas, hemmanet Elmhult med Fryele socken och Östbo härad samt öfriga hemmanen med Gällaryds socken och sistnämnda härad inom Jönköpings län; att $\frac{1}{2}$ mantal N:o 1 Domprostegården skall skiljas från Vexjö landsförsamling och Kinnevalds härad och i stället förenas med Vexjö stad; att $\frac{1}{2}$ mantal Högerrås och $\frac{3}{8}$ mantal Sigtingsryd skola skiljas från Madesjö socken och Södra Möre härad och i stället förenas med Kristvalla socken och Norra Möre härad inom Kalmar län; att de inom Lycksele socken och Vesterbottens län belägna, till $\frac{3}{16}$ mantal N:o 1 Åmnäs hörande egor skola tillhöra samma socken, hvaremot hemmanets inom Norsjö socken liggande område skall särskildt skattläggas för att bilda ett hemman, tillhörande sistnämnda socken; samt att odaljordarne Syskonhamn, Skansen, Lugnet, Österskans, Brohustomten, Östra bryggeriets tomt, Gröna Lund, Österlycka samt Stora och Lilla Freden, Halmstads östra utmark äfvensom delar af hemmanen N:is 2 och 3 Snöstorp skola skiljas från Snöstorps socken och Tönnersjö härad och i stället förenas med staden Halmstad.

Förändringar i
landets judici-
ella, admini-
strativa och
ecklesiastika
indelning.

Kongl. Maj:t har bemyndigat Dess Befallningshafvande i Norrbottens län att jemväl för innevarande och nästkommande år antaga ett i norska lagstiftningen förfaret ombud med station i Tromsö stad, för att i Norge meddela de svenska Lapparne råd och biträde vid de tvister och rättegångar, som

Rättegångs-
ombud åt de
svenska Lap-
parne vid deras
tvister i Norge.

kunna uppstå mellan dem och den jordbrukande befolkningen i Norge; och äro för ändamålet erforderliga medel ställda till Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes disposition.

Ang. Sveriges
deltagande ge-
nom ombud i
fångvårds-
kongressens
arbeten.

Genom ombud har Sverige deltagit i arbetena hos fångvårds-kongressens sous-kommission vid dess sammanträde nästlidet år i Bryssel; hvarjemte, sedan tiden för öppnande af den internationella fångvårdskongressens sammanträde i Stockholm under innevarande år blifvit bestämd till den 20 Augusti, Kongl. Maj:t uppdragit åt vissa personer att vidtaga de förberedande åtgärder, som i anledning deraf kunde vara erforderliga.

Cellfängelset i
Ystad krono-
håkte för sta-
den m. m.

Kongl. Maj:t har i nåder förordnat, att cellfängelset i Ystad skall vara kronohåkte för staden äfvensom Vemmenhügs, Ljunits, Herrestads, Färs, Ingelstads och Järrestads härad samt derjemte förvaringsfångelse för personer, hvilka vid nämnda stads och härads domstolar äro under tiltal för brott och, i afbidan på ransakning, skola hållas i allmänt håkte.

Lag-
förändringar.

Under nedannämnda dagar har Kongl. Maj:t utfärdat följande, af Kongl. Maj:t föreslagna och af Riksdagen antagna författningar, nemligen:

1877 den 27 April: rörande ändring i gällande bestämmelser om skyldighet att bygga och underhålla tiondelada;

» den 10 Augusti: utsökningslag;

s. d. om nya utsökningslagens införande och hvad i afseende derå iakttagas skall;

s. d. angående stämningsmän;

s. d. lag, angående eganderätt till skrift;

s. d. rörande utsträckt tillämpning af lagen angående efterbildning af konstverk den 3 Maj 1867;

och har Kongl. Maj:t till följande af senast församlade Riksdag afgifna förslag till lagförändringar, öfver hvilka Kongl. Maj:t icke kunnat före Riksdagens åtskiljande meddela beslut, sedermera, i den ordning 87 § regeringsformen föreskrifver, lemnat nådigt bifall och låtit å dessa förslag grundade förordningar utfärdas under de dagar nedan förmäles:

1877 den 10 Augusti: angående förändrad lydelse af 2 kap. 2 § strafflagen;

s. d. angående förändrad lydelse af 11 kap. 10 § rättegångsbalken;

hvarjemte Kongl. Maj:t låtit utfärda nådiga kungörelser dels under den 1 Juni 1877 angående villkoren för åtnjutande af de från innevarande års början fastställda nya löneförmåner för Fångvårdsstyrelsen och dels under den 16 November 1877 angående tillämpning å norska undersåtars skrifter af ofvan-

nämnda lag om eganderätt till skrift, äfvensom den 22 i samma månad förnyad instruktion för Fångvårdsstyrelsen.

Med anledning af gjord framställning har Kongl. Maj:t den 15 Juni 1877 fastställt reglemente för en i staden Sundsvall stiftad arbetsinrättning, hvilken, enligt bestämmelsen uti ett till staden utfärdadt gåfvobref å den fasta egendom, i hvilken arbetsinrättningen finnes inrymd, benämnas Lindgrenska arbetsinrättningen.

Reglemente
för arbets-
inrättning.

Indelta infanteriets och kavalleriets vapenöfningar hafva under år 1877 försiggått till den utsträckning underhållsreglementet bestämmer; dock med undantag för befäls- och regementsmötena vid kavalleriet samt regementsmötena vid infanteriet, hvilka, till följd af stegrade portions- och rationspris, förkortats till respektive 10, 20 och 15 dagar; hvarförutom Lifregementets dragon-corps' befäls- och regementsmöte måste till följd af sjukdom bland hästarne inställas.

Indelta arméns
vapenöfningar.

Dessutom hafva särskilda öfningar egt rum med timmermän och skarp-skyttar.

Beväringsmanskapet har öfvats enligt derom särskildt utfärdade föreskrifter, hvarvid andra klassen af det infanteriet tilldelade manskap under senare delen af regementsmötet, som vanligt, deltagit i stamtruppens öfningar.

Bevärings-
manskapet.

Till följd af utbruten kopp-epidemi måste vid Dalregementets första beväringsmötet inställas samt andra beväringsmötet, äfvensom regementsmötet, efter några dagar afbrytas och manskapet hemförlofvas.

Till indelta infanteriets underbefälsskola å Karlsborg hafva såsom elever varit kommenderade 15 underofficerare samt 449 nummerkarlar. Skolans verksamhet har pågått under 120 dagar.

Underbefäls-
skolor.

Kavalleriets underbefälsskola, som, i anledning af gängse lungröta bland hästarne vid Lifgardet till häst, skulle, enligt nådig befallning, hållas i Malmö, måste sedermera inställas på grund af likartad sjukdom bland dervarande, Husar-regementet Konung Carl XV tillhörande hästar.

Under sistlidne vår hafva fältöfningar varit anordnade i två afdelningar, den ena i Vestmanland och Upland, den andra i Skåne, hvardera under 10 dagar, hvartill varit beordrade 34 officerare af kavalleriet.

Fältöfningar.

Utur indelta armén hafva utgått kommenderingar såsom garnisionsförstärkning till Karlskrona, Karlsborg och Vaxholm samt såsom fängbevakning till Långholmen.

Kommen-
deringar ur
armén.

- Krigshögskolan. Efter fullständigt afslutad examen hafva under sistlidet år 24 officerare lemnat krigshögskolan.
- Sedan medel blifvit af Riksdagen anvisade till inrättande af en krigshögskola i Stockholm, har Kongl. Maj:t förklarar, att krigshögskolan å Marieberg hädanefter skall benämnas artilleri- och ingenjörhögskola.
- Antalet officerare, som för närvarande begagna undervisningen vid detta läroverk, uppgår till 46.
- Krigsskolan. Från krigsskolan hafva under år 1877 utexaminerats 86 elever samt till elever derstädes beordrats 98 underofficerare och volontärer af arméns regementen och corpsen. Under sistlidne vår hafva de två sista kadetterna, efter aflagd officersexamen, afgått från läroverket.
- Ridskolan vid Strömsholm. I den nu pågående lärokursen vid ridskolan å Strömsholm för kavalleriets officerare deltaga 14 kavalleriofficerare, 1 stallmästareelev och 2 beridareelever. Tio officerare af fortifikationen och infanteriet hafva under sistlidet år åtnjutit undervisning i ridning vid skolan uti två skilda kurser, hvardera under $2\frac{2}{3}$ månader.
- Skjutskola. En skjutskola för officerare af infanteriet och kavalleriet har sistlidne sommar under 70 dagar pågått vid Rosersberg, till hvilken skola varit såsom elever beordrade 29 officerare. Dessutom deltaga 3 norske officerare i skolans öfningar.
- Lärokurs i gymnastik. Såsom elever uti lärokursen vid gymnastiska centralinstitutet äro för närvarande kommenderade 34 officerare.
- Lärokurs för sjukvårdsmanskapskap. Tre särskilda lärokurser för utbildande af sjukvårdsmanskapskap, hvardera om fyra månader, hafva under det förflutna året varit anordnade i Stockholm, och hafva till hvarje lärokurs varit beordrade 20 man.
- Lärokurser i hofbeslagskonst. Vid veterinärinstitutet i Stockholm och vid Alnarps landbruksinstitut hafva under nästlidne års tre första månader varit anordnade lärokurser i hofbeslagskonst för manskap af kavalleriet, hvarvid undervisning meddelats åt tillsammans 27 elever.
- Lärokurs för gevärshandverkare. Till den sedan den 15 sistlidne September å Karlsborg pågående lärokursen för utbildande af gevärshandverkare äro beordrade 16 man.
- Militärläkarekurs. I början af förflutna året anordnades en militärläkarekurs vid allmänna garnissionssjukhuset i Stockholm, till hvilken lärokurs, som pågick under fyra månader, varit beordrade 5 läkare och 5 officerare.

Af de frivilliga skarpskytteföreningarna äro ett antal af 154 med tillsammans 17,220 medlemmar ännu i verksamhet. Under det förflutna året hafva 10 föreningar med tillsammans 1,098 medlemmar anmälts såsom upplösta.

Frivilliga
skarpskytte-
föreningarna.

I likhet med hvad under flera föregående år egt rum har en allmän skjuttfälingsfest för medlemmar af rikets frivilliga skarpskytteföreningar varit i hufvudstaden anordnad.

För utbildning i krigareyrket hafva under sistlidet år 7 officerare längre eller kortare tid varit anstälde i utländska arméer, deraf 6 med understöd af statsmedel.

Officerare, an-
stälde i ut-
ländsk krigs-
tjänst eller
kommende-
rade utrikes.

Åtskilliga högre och lägre officerare af arméns särskilda vapen hafva varit beordrade att öfvervara förekommande truppörelser så väl i Danmark som i Tyskland och Frankrike.

Utom det antal officerare, som under sommaren varit beordrade att utföra topografiska mätningar, hafva till tjenstgöring vid Generalstabens särskilda afdelningar varit kommenderade 22 officerare från arméns olika regementen och corpser.

Officerares af
armén tjenst-
göring vid
Generalstaben.

Den komité, som år 1875 tillsattes för afgifvande af förslag till ordnande af arméns trossväsande, äfvensom den under år 1876 tillsatta, för land- och sjöförsvaret gemensamma komité för afgifvande af utlåtande och förslag rörande lämpligaste sättet för anskaffning af artillerimateriel, hafva under förflutna året afgifvit underdåniga betänkanden i de dem förelagda ämnen.

Militär-
komitéer.

Komitén för utarbetande af förslag till ordnande af den militära hälsovården är fortfarande i verksamhet.

Under sistlidet år hafva två svensk-norska komitéer blifvit nedsatta, den ena för att behandla frågorna om lämpligaste modell å gevär, karbin och revolver, den andra för att granska nu gällande exercisreglemente för kavalieriet. Dessa begge komitéer hafva ännu ej afslutat sina arbeten.

Två refflade och bandade 9",₂₄ bakladdningskanoner med dertill hörande lavetter äro under året tillverkade och transporterade till den nya skansen vid Oxdjupet, hvilken erhållit benämningen Oscar Fredriks borg och hvarest förut en dylik kanon med lavett finnes uppställd. Vidare hafva blifvit levererade 2 st. 4",₁ refflade bakladdnings försökskanoner med lavetter och föreställare samt 500 st. massiva spetsprojektiler, deraf 200 till 9",₂₄ kanoner och 300 till 8",₀₈ kanoner. Under arbete äro 1 st. refflad och bandad 9",₂₄ bakladdningskanon med dertill hörande lavett, 12 st. 5",₆₃ refflade och bandade

Fästnings-
artilleriet.

bakladdningskanoner, 200 st. pansarbrytande granater till 9",₂₄ kanoner och 200 st. spränggranater till 9",₂₄ kanoner.

För grofva kanoner har inom landet tillverkats 1,600 centner 4"₉ krut samt från utlandet införskrifvits 22,000 kilogram 20 å 25^{mm} krut.

Fältartilleriet. För fältartilleriets behof äro 10 st. 2",₅₈ ammunitionsvagnar, 28 st. packvagnar samt 2 st. 8,3^{cm} lavetter med föreställare nytillverkade, hvarjemte 4 st. under år 1876 tillverkade lavetter med föreställare till 3" försökskanoner blifvit förändrade för användning till 8,3^{cm} försökskanoner. Under arbete äro: 6 st. 8,3^{cm} försökskanoner, 13,000 st. projektiler till fältpjeser, redskap till ett 2",₅₈ åkande batteri samt rid-, anspanss- och stallpersedlar till fyra dylika batterier.

För fältpjeser hafva blifvit levererade 8,000 st. projektiler samt 500 centner 1"₇₅ krut.

Gevärstillverkningen med dertill hörande ammunition. Vid Karl Gustafs stads gevärsfaktori hafva under året tillverkats 2,327 gevär samt 4,400 karbiner.

Från Husqvarna vapenfabrik hafva blifvit levererade 2,000 karbiner med tillbehör.

Å artilleriets reparationsverkstäder hafva 1,400 gevär förändrats för bakladdning.

Vid Mariebergs ammunitionsfabrik äro tillverkade 3,900,000 skarpa och 1,600,000 lösa patroner till 1867 års gevär samt 275,000 skarpa och 150,000 lösa revolverpatroner.

Fyrverkarecorpsen har under loppet af år 1877 blifvit indragen.

Byggnadsarbeten. Svea artilleriregementes kasernetablissemment och Lifgardets till häst exercishus hafva blifvit fullbordade. Arbetena å de till matinrättnings- samt vakt- och arrestlokaler för Svea Lifgarde afsedda byggnader, hvartill medel vid 1876 års riksdag anvisades, hafva så framskridit, att murarne, med undantag endast för kökslokalerna vid matinrättningen, blifvit uppdragna och vatten-taken pålagda.

Uppförda äro vidare två provisionella stallskjul i Göteborg för Göta artilleriregemente, gevärsförrådshus för Dalregementet och Jemtlands fältjägarecorps samt smedjor för Jönköpings regemente och Dalregementet.

Under arbete befinnas en laboratoriebyggnad i Stockholm samt för Vendes artilleriregementes behof i Kristianstad skostall och kokhus och i Landskrona stallskjul.

Dessutom har under året inköpts en del jord invid Landskrona till utvidgning af det för Vendes artilleriregementes der förlagda detachement afsedda exercisfält, hvarå planeringsarbeten m. m. pågå.

Vid Karlsborg hafva arbetena fortgått å hufvudvallen åt landssidan, så att deraf endast återstå kaponieren å linien II — hvars grundläggning dock blifvit gjord — samt några mindre murningsarbeten och en del jordschaktning och gazonering. Derjemte hafva murarne till Sappörbataljonens befälsbyggnad och till byggnaden för Disciplinkompaniet, hvartill medel vid den sistförflutna riksdagen anvisades, redan under året blifvit fullständigt uppförda och vattentaken pålagda. För öfrigt hafva inredningsarbeten pågått uti persedel-, proviant- och kopparpatron-förråden.

Befästnings-
arbeten.

I Karlskrona skärgård hafva arbetena å Kungsholms fästning bedrifvits efter den af Kongl. Maj:t för år 1877 fastställda arbetsplan. Å Vestra Håstholmen hafva murningsarbetena för skansens fullbordande påbörjats och fortgått. Vid Hvita Krog hafva en del förberedande arbeten påbörjats för befästningen åt landssidan.

I Stockholms skärgård har skansen vid Oxdjupet blifvit fullbordad och försänkningarna i Kodjupet utförda efter den senast fastställda planen, hvar efter denna skans, jemte samtliga försänkningar och förut anlagda jordbatterier, från Fortifikationen aflemnats till kommandanten å Vaxholms fästning.

Uppsättningen af Sappörbataljonens andra kompani har under året fortgått. Fortifikations-
trupperna.

Återstående två krigsbrygge-ekipager och de pontoner, hvartill Riksdagen anslagit medel, hafva blifvit tillverkade. Fortifikations-
materielen.

Fortifikationens fältöfningar hafva egt rum dels i trakten af Stockholm, dels vid och omkring Karlsborgs fästning, till hvilka sistnämnda öfningar jemväl varit kommenderade åtskillige officerare ur artillerivapnet och af infanteriet. Stabsöfningar hafva hållits omkring Karlskrona åt landssidan äfvensom vid Eskilstuna. Fortifikatio-
nens fält-
öfningar.

Officerare af Generalstabens kommunikationsafdelning hafva, såsom under föregående år, öfvervarit afsyningar och besigtningar af de flesta under året för trafik öppnade enskilda jernvägar; och har afdelningen afslutat koncentreringsplanerna för armén under en förutsättning och med tillämpning af de under år 1877 fastställda mobiliseringsplanerna. Generalstabens
verksamhet.

Militärstatistiska afdelningens arbetskrafter hafva, sedan förslagen till mobiliseringsplaner under årets första månad blifvit aflemnade, kunnat egnas åt afdelningens löpande göromål, och äro för närvarande öfversigter af samtliga de vigtigare europeiska landens härordningar under sammanställning för att utgifvas från trycket.

Topografiska afdelningens arbeten under året hafva omfattat: polhöjd- och azimut-bestämmelser å Kinnekulle; fortsättning så väl af den år 1876 började triangelmätningen af första ordningen inom Vester-Norrlands och Jemtlands län, som ock af triangelmätningarna af andra ordningen inom Skaraborgs län; utstakning af ett första gradens nät i sydlig riktning från trakten af Storsjön i Jemtland nedåt Dalarne; stomkartarbeten inom norra delen af Kalmar län; fältmätningar i skalan 1:50,000 inom Skärkinds, Bankekind, Hanekinds och Kinda härad af Östergötlands län samt inom Norra Tjusts härad af Kalmar län — allt öfver en sammanlagd yta af nära 17 qvadratmil; kartläggning i skalan 1:20,000 af trakten kring Karlsborgs fästning; höjdmätningar inom sydöstra delen af Östergötlands och norra delen af Kalmar län; fortsättning af de redan år 1875 påbörjade granskningsarbeten inom Skåne; arbetena i och för sammandragandet af en karta öfver Stora Kopparbergs län i skalan 1:200,000 samt för en topografisk och statistisk beskrifning öfver Kronobergs län äro afslutade. Undervisning i fältmätning har meddelats åtskillige officerare af armén vid en för detta ändamål under förliiden sommar sammandragen öfningsafdelning.

Under loppet af år 1877 har afslutats gravyrarbetet så väl för mellersta bladet af generalkartan öfver Sverige i skalan 1:1,000,000, som ock för kartbladen Vaxholm och Norrköping af Generalstabens karta öfver Sverige i skalan 1:100,000, så att dessa kartor komma att utgifvas i början af år 1878. Under gravering äro plåtarna till kartbladen Löfsta, Östhammar, Grislehamn, Norrtelje och Finspång. Till gravyr beredas bladen Linköping och Valdemarsvik.

De förberedande arbetena för krigshistoriska afdelningens verksamhet hafva fortgått såsom under föregående år.

Generalstabens fältöfningar hafva egt rum i trakten mellan Öregrund — Östhammar och Upsala, och har under desamma särskild uppmärksamhet eggnats åt en undersökning af möjliga landstigningsplatser på Uplandskusten. Två officerare af Generalstaben hafva deltagit i norska generalstabens fältöfningar i trakten af Levanger.

En officer af Generalstaben har allt sedan början af det nu pågående rysk-turkiska kriget intill slutet af November månad sistlidne år, med understöd af statsmedel, öfvervarit detsamma uti ryska Donau-arméns högkvarter.

Rotering.

Af Kammar-kollegium gifna utslag, angående rotering af hemman och lägenheter så väl i norra som mellersta delarne af riket, hafva enligt gällande föreskrifter blifvit Kongl. Maj:ts pröfning underställda; och har Kongl. Maj:t vid de sålunda underställda utslagen låtit bero.

Angående roteringens ordnande vid de rusthåll under Vestgöta regemente, som, i följd af innehafvarnes vägran att ingå på någon vidare för-

längning utöfver år 1873 af de med dem afslutade kontrakt om hästvakans-
afgifts erläggande, åsatts ordinarie rotering, hafva erforderliga föreskrifter
blifvit vederbörande meddelade.

Sedan fråga blifvit väckt, huruvida, efter det de jemlikt Kongl. brefvet
den 7 September 1858 upprättade kontrakt om sqvadrans- och kompani-hingst-
hållningen vid indelta armén tilländagått, denna inrättning borde upphöra el-
ler fortfarande kvarstå, har Kongl. Maj:t, på grund af hvad stuteriöfversty-
relsen uti afgifvet underdånigt utlåtande i ämnet yttrat, funnit godt förordna,
att vid de regementen och corpser, vid hvilka hingsthållningskontrakten utgå
under åren 1878 och 1879, hingsthållningen skall på samma grunder som hit-
tills fortfara under ytterligare tio år, räknadt från den tid nu gällande kon-
trakt derom tilländagå.

Förlängning af
hingsthåll-
nings-
kontrakten.

Nya grunder för pensioneringen af arméns befäl och underbefäl med
vederlikar, samt angående tiden för afgång ur tjenst, hafva, i öfverensstäm-
melse med Riksdagens beslut, blifvit af Kongl. Maj:t fastställda, att från in-
gången af år 1878 tjena till efterrättelse.

Arméns
pensionering.

Under den 1 Juni 1877 har utfärdats förnyadt reglemente för arméns
pensionskassa, att likaledes från 1878 års början lända till efterrättelse.

Reglemente
för arméns
pensionskassa.

Sedan Riksdagen för genomförande af Förvaltningens af sjöärendena
ombildning på hufvudsakligen de af Kongl. Maj:t i sådant afseende angifna
grunder — i enlighet med hvilka ej mindre de Förvaltningen nu åliggande
befattningar och göromål än ock, med vissa undantag, de flottans militäriska
och tekniska byråar tillkommande ärenden skulle af det sålunda under titel
”Marinförvaltningen” inrättade embetsverket öfvertagas — godkänt föreslagen
stat för detsamma, har instruktion för Marinförvaltningen blifvit utfärdad att
lända till efterrättelse från och med år 1878, hvarjemte ofvannämnda byråar
förklarats skola med nästlidna år upphöra; och hafva i sammanhang här-
med kungörelser blifvit utfärdade dels om Förvaltningens af sjöärendena om-
bildning och dels om villkoren för de derstädes anstälde civile embets- och
tjenstemäns rätt till åtnjutande af de i staten upptagna löneförmåner.

Förvaltnin-
gens af sjö-
ärendena om-
bildning.

En officer har under föregående året varit anställd i utländsk örlogstjenst
samt en begagnat undervisning vid Naval College i England, och äro desse
officerare fortfarande derför permitterade. Likasom under år 1876 hafva af-
ven sistlidne år 4 officerare varit beordrade att genomgå undervisningskurs
vid Gymnastiska centralinstitutet härstädes.

Officerare, an-
stälde i ut-
ländsk tjenst
samt vid in-
och utländska
läroverk.

Sjökrigs-
skolan.

Vid början af år 1877 utgjorde kadetternes och elevernes antal vid Sjökrigsskolan 55, hvarjemte under året i skolan intagits 13 elever. Fem kadettunderofficerare och 1 kadett hafva blifvit utexaminerade och till underlöjtnanter vid Kongl. flottan befordrade. De praktiska öfningarna hafva pågått fyra och en half månader dels uti främmande och dels i hemlandsfarvatten med begagnande af skolans exercisfartyg, korvetten Norrköping.

Personalens
öfningar.

Expeditioner för öfvande af Kongl. flottans befäl, underbefäl och manskap hafva företagits: med korvetterna Chapman och Eugenie i hemlandsfarvatten under fyra månader, hufvudsakligen för rekryters öfning; med briggarne Falken, Snappopp, Skirner och af Wirsén under lika lång tid för öfvande af skeppsgossar; med korvetterna Balder och Gefle äfvensom fregatten Vanadis och kanonbåten Blenda till aflägsnare farvatten för att öfva flottans stamtrupper, af hvilka expeditioner de tvenne sistnämnda ännu pågå.

För artilleri- och minöfningar har en eskader, bestående af fregatten Vanadis, monitorn Loke samt 2 kanonbåtar, varit samlad å Karlskrona redd under tre månader, hvarjemte under en kortare tid min- och rekognosceringsöfningar företagits i Stockholms skärgård.

På sätt föregående är egt rum hafva äfven under år 1877 kanonbåtar varit under vår- och höstmånaderna utsända så väl till rikets vestra kust som till kusterna kring Gotland och Öland för att lemna bistånd åt sjöfarande, som deraf kunnat vara i behof; och är ett af dessa fartyg fortfarande för ändamålet stationerad å förstnämnda kust.

Genom ofvan omnämnda expeditioner har tillfälle att erhålla sjööfning blifvit beredt för 112 officerare, med en öfningstid i medeltal af 130 dagar för hvarje, 167 underofficerare med 125 dagars öfningstid samt 1,993 man sjötrupper och skeppsgossar med 146 öfningsdagar eller tillhopa 2,272 man med en öfningstid af 143 dagar i medeltal för hvarje.

Undervis-
ningsverken
vid statio-
nerna.

Vid skeppsgosseskolan i Karlskrona har undervisning meddelats åt corpsens hela nummerstyrka eller 280 gossar, af hvilka 37 blifvit inskrifna i matroskompanierna. Åt de extra skeppsgossar, som finnas vid Stockholms station, har undervisning lemnats utaf lärare från Jacobs och Johannes församlings folkskola i lokal å Skeppsholmen.

Uti exercisskolan i Karlskrona hafva 279 och vid exercisskolan i Stockholm 239 man eller tillhopa vid begge stationerna 518 man utaf Kongl. flottans sjömanscorps erhållit undervisning, af hvilka vid förstnämnde station blifvit approberade 235 och vid den senare 172 eller tillsammans 407 man.

För undervisningen i dessa skolor har en mera tidsenlig så väl artilleri- som åskådningsmateriel blifvit anskaffad äfvensom för undervisningen och

öfningarna i minväsendet vid exercisskolan i Karlskrona erforderliga effekter upphandlats.

52 man, tillhörande matros- samt eldare- och handtverkskompanierna, hafva åtnjutit undervisning i underbefälsskolorna, nemligen 28 vid Karlskrona och 24 vid Stockholms station, af hvilka 23 vid den förra och 22 vid den senare stationen blifvit approberade.

Vid Karlskrona station har kanonbåten Disa blifvit färdigbyggd och expedition med densamma företagen till England för att insätta den för fartygets bestyckning hos firman W. Armstrong & Comp. derstädes beställda hydrauliska lavett. Byggnadsarbetet å exercisbriggen Falken samt reparation och förändring af fregatten Eugenie till korvett hafva afslutats äfvensom reparationerna å monitorerne Thordön och Tirfing fullbordats, i sammanhang hvarmed glaciser omkring deras torn blifvit uppförda. Korvetten Saga, till hvilken pannor och maskineri tillverkats vid Motala mekaniska verkstad, har under hösten blifvit satt i sjön och arbetena å kanonbåtarne Verdandi och Skuld fortfarande under året bedrifvits.

Flottans fartyg m. m.

En mindre ångslup, försedd med stångminor, har blifvit byggd vid Stockholms station, hvarest jemväl nybyggnad af en ångkranpråm pågår.

Vid Bergsunds mekaniska verkstad har minfartyget Ran blifvit fullbordadt samt försedt med apparat för utskjutning af Whiteheads torpedos, hvarjemte vid verkstaden äro under arbete kanonbåtarne Rota, Skagul och Skäggald äfvensom pannor och maskinerier till kanonbåten Verdandi.

Den år 1876 under byggnad vid Kockums mekaniska verkstad i Malmö varande kanonbåten Urd har under sistlidne år blifvit fullbordad samt försedd med handkraftslavett, tillverkad hos firman W. Armstrong & Comp. i England.

Arbetena med det nya exercishuset vid Karlskrona station, uti hvilket en gymnastiknrättning äfven blifvit anbragt, samt förändring af befälhafvande amiralens f. d. kanslibyggnad till skollokaler hafva afslutats. Nytt pumpverk, afsedt för gamla dockan derstädes, är under tillverkning vid Bergsunds mekaniska verkstad. Vid Stockholms station hafva arbetena å Sjökrigsskolans nya hus, å nya dockan äfvensom planeringen och strandskoningen vid verkstäderna å galérvarfvet fortgått.

Hus och byggnader m. m. vid stationerna.

Under sistlidne år hafva till flottan levererats: 7 st. 9,24", 1 st. 8,08", 12 st. 5,63" kanoner, äfvensom 1,460 kulor till 9,24", 2,000 dito till 8,08", 2,500 dito till 5,63", 7,700 dito till 4,1" kanoner.

Artilleriemateriel, projektiler, minor m. m.

Två stycken kassematt-lavetter till 8,08" kanoner på Kungsholmens fästning hafva vid flottans varf i Stockholm blifvit tillverkade samt 4 st. sådana lavetter för 9,24" kanoner beställda vid Finspongs styckebruk, hvarjemte från

England beståts 11 st. vallgångslavetter till 9,24" och 7 st. dito till 8,08" kanoner, och anses dessa beställningar blifva fullgjorda under början af innevarande år.

Föreskrifter hafva blifvit meddelade om anskaffning så väl af den för minering af farlederna vid Vaxholm, Siarö, Grinda och Södertelje ytterligare erforderliga minmateriel, som de för spärrande af inloppet till Karlskrona nödiga ansedda minor, elektriska kablar och batterier samt telegrafapparater.

Tretton st. Whiteheadska sjelfgående torpedos, eller återstoden af de år 1876 i Fiume beställda 25 st. sådana torpedos, hafva under sistlidne år blifvit aflemnade äfvensom 10 st. hos firman Palmerantz & Winborg beställda 1" kulsprutor, hvarjemte 2,200 centner pebble powder blifvit inköpt från England.

Sjömätningar
och Sjökartekontorets
verksamhet.

Under år 1877 hafva följande sjömätningar blifvit verkställda:

i sjön Mälaren, der de från föregående årets slutpunkter vid Kungsberg, Tosterö norra udde och Ängsö södra udde blifvit öfver Granfjärden och Vesteråsfjärden fortsatta till fjärden Blacken, omfattande en areal af två och tre fjerdedels geografiska qvadratmil;

i Östergötlands skärgård, der de under år 1876 påbörjade lodningarne, omfattande en areal af nära en och en half geografisk qvadratmil, blifvit afslutade, hvarjemte mätningar, omfattande en areal af något öfver en geografisk qvadratmil, blifvit utförda omkring Gränsö;

i Blekinge skärgård, der ny mätning börjats vid Torhamns udde och fortsatts vestvart hän öfver Senoren och östra delen af Sturkö, omfattande en areal af en och trefjerdedels geografiska qvadratmil; samt

på Smäländska kusten från Ljungskärs inlopp till Qvädö äfvensom

i sjön Vettern, i och för granskning och komplettering af de äldre sjömätningsskartorna öfver nämnde kust och sjö; och har det utaf sjökarteverkets ångfartyg, som användes till sistnämnda mätningar, äfven deltagit under en del af den hydrografiska expedition, som under Vetenskaps-akademiens ledning blifvit i och för hydrografiskt-fysikaliska undersökningar i Bottniska viken, Östersjön m. fl. ställen företagen.

Fjorton stycken militärspecialkartor i $\frac{1}{50000}$ skala öfver Mälaren, Kalmar sund samt Öland hafva under året blifvit graverade i koppar, hvarjemte tre stycken militär-specialkartor äfvensom en special å $\frac{1}{100000}$ skala öfver sjön Mälaren äro under arbete.

På sjökarteverkets koppartryckeri hafva blifvit tryckta 1,530 militärspecialkartor, 7,600 sjökort och 6,400 förtoningsplancher till den af verket utgifna seglingsbeskrifningen "Den Svenske Lotsen", och af arbetet "Underättelser för sjöfarande" har häftet 24 blifvit utgifvet.

Till åtlydnad af Kongl. Maj:ts den 5 Juni 1874 Lotsstyrelsen meddelade befallning att utarbета förslag till förnyade föreskrifter angående lotsväsendet har nämnda embetsverk under det nu förflutna året afgifvit särskilda underdåniga förslag till ändrade lotstaxor, ny förordning angående lots- och fyrinrättningen i riket, instruktion för det centrala embetsverket äfvensom reglemente för personalen vid lots- och fyrstaterna samt lifräddningsanstalterna för skeppsbrutne, hvilka förslag emellertid ännu icke hunnit blifva föremål för slutlig pröfning. Under afvaktan härfpå och på det lotsbefälet och lotspersonalen dock måtte beredas en för dem väl behöflig förbättring i deras inkomster, har Kongl. Maj:t förordnat om en sådan reglering tills vidare af lotsbefälet, att detsamma till det antal, som bestämdes i den redan år 1876 fastställda staten, kan från och med år 1878 komma i åtnjutande af de i samma stat bestämda aflöningsförmåner, utom ålderstillägg, äfvensom fastställt nya grunder för lotspenningarnes beräkande, att från och med den 1 nästkommande Mars tills vidare lända till efterrättelse.

Lots- och fyrinrättningen med lifräddningsanstalterna.

Den nya farleden till Stockholm genom Oxdjupet har blifvit utprickad och försedd med två mindre fyrar. En ny ledfyr har blifvit uppförd vid Barösund i södra delen af Östergötlands skärgård, hvarjemte fyren å Vester-garns utholme vid Gotland blifvit ändrad till s. k. klippfyr i nordlig och till direktionfyr i sydostlig riktning.

Ett nytt fyrfartyg, försedt med hjälpångmaskin och en kraftig mistsignalapparat, har under året blifvit färdigt och tills vidare utlagts vid grundet Svinbådan i Öresund.

Båkar och sjömärken samt öfriga säkerhetsanstalter hafva till icke obetydligt antal undergått reparationer, samt nyupptäckta grund och nya farleder blifvit utprickade.

Lifräddningsanstalterna för skeppsbrutne hafva fortfarande underhållits i godt skick.

De s. k. lotsbarnskolorna hafva äfven detta år varit flitigt besökta.

Enligt upprättade sammandrag af de från direktionerna för navigations-skolorna i riket inkomna berättelser angående undervisningen i dessa skolor under läsåret 1876—1877 har antalet inskrifna elever utgjort 596, af hvilka utexaminerats såsom styrmän af andra klassen 268, såsom styrmän af första klassen eller sjökaptener af andra klassen 72 samt såsom sjökaptener af första klassen 111 eller tillsammans 451 elever.

Undervisningsanstalter för sjöfart.

Af de 237 elever, som vid skolorna i Stockholm, Göteborg, Malmö, Karlshamn, Kalmar, Visby, Gefle och Hernösand åtnjutit undervisning i ångmaskiners konstruktion och behandling, hafva 139 aflagt examen för behörighet att föra befäl å ångfartyg, hvarjemte vid skolan i Stockholm två elever och vid skolan i Göteborg en elev utexaminerats såsom lokomotivförare. Sjutton

elever hafva begagnat undervisning i skeppsbyggeri vid den i Göteborgs navigationskola för sådan undervisning inrättade afdelning samt fyra elever derifrån utexaminerats såsom skeppsbyggmästare.

Nya reglementen dels för navigationsskolorna i riket, dels för meddelande vid vissa af dem af undervisning för lokomotivförare hafva blifvit utfärdade för att tillämpas från och med den 1 sistlidne Oktober.

Nautisk-me-
teorologisk
byrå.

Sedan Riksdagen, med godkännande af framlagd stat för en nautisk-meteorologisk byrå, å ordinarie stat uppfört därför erforderliga medel, hafva nödiga föreskrifter blifvit meddelade om inrättande från och med år 1878 af en sådan byrå, hvilken skall hafva till åliggande dels att samla och bearbeta de iakttagelser rörande hafvets meteorologi, som blifvit anställda ombord å svenska fartyg under längre resor, dels att anordna ett passande observationssystem å fartyg, som trafikera Östersjön, Kattegat och Nordsjön, dels ock att öfvertaga ledningen af observationssystemet å svenska fyrar och fyrfartyg m. m.

Pensione-
ringen.

Sedan Riksdagen medgifvit, att de under den 3 Oktober 1876 fastställda grunder för pensioneringen af flottans befäl och underbefäl med vederlikar jemväl finge tillämpas vid pensioneringen af personalen och vaktbetjente vid Marinförvaltningen, Mariningeniörstaten och Kongl. flottans civilstat, hafva stadganden i sådant afseende blifvit utfärdade att gälla från och med ingången af år 1878.

Komitéer.

Med anledning af inkomna framställningar från så väl myndigheter och korporationer som enskilde personer om behovet af ett icke obetydligt antal nya fyrinrättningar samt andra för sjöfartens betryggande erforderliga anstalter å rikets kuster, har åt en komité af sakkunnige män blifvit uppdraget att uppgöra samt till Lotsstyrelsen afgifva utlåtande och förslag rörande de platser å Sveriges kuster eller i dess skärgårdar och insjöar, hvarest anbringandet af nya eller förändring af redan befintliga fyrar och andra säkerhetsanstalter må anses vara af behovet påkalladt, samt den ordning, i hvilken de framställda förslagen böra i mån af därför tillgängliga medel bringas till utförande.

För afgifvande af förslag till de jemkningar och förändringar i de särskilda delar af flottans reglemente, hvilka, på grund af vunnen erfarenhet under den tid samma reglemente varit tillämpadt, funnits vara erforderliga m. m., har en komité blifvit tillsatt och börjat sin verksamhet under sistlidne höst.

För verkställande af försök med undervattensminor blef under år 1873 en kommission tillsatt, bestående af 3 officerare, en från hvart och ett af län-

derna Sverige, Norge och Danmark; och har denna kommission, hvars gemensamma arbeten börjades på hösten 1874 i Karlskrona samt derefter fortsattes så väl der som i Köpenhamn under åren 1875 och 1876, nu afslutat sin verksamhet samt öfver resultaten af sprängningsförsöken afgifvit berättelse.

Utöfver de här ofvan nämnda kungörelser med anledning af Marinförvaltningens inrättande hafva under sistlidne år följande allmänna författningar utfärdats, nemligen: *den 26 Januari* kungörelser angående befrielser i vissa fall för fartyg från skyldighet att taga lots samt angående ändring i de uti § 2 af nådiga kungörelsen den 5 Juni 1874 meddelade föreskrifter i afseende å beloppet af fyr- och båkafgifter; *den 9 November* föreskrifter rörande uppläggning, förvarande och försändning af eldfarlig olja för landt- och sjöförsvarets räkning; *den 22 November* kungörelser angående förändringar i vissa delar af så väl förordningen den 15 Maj 1874 angående mätning af handelsfartyg som de under samma dag utfärdade instruktioner för skeppsmättningskontrollörer och skeppsmätare; samt *den 21 December* kungörelse om vissa ändringar i förordningen den 9 Juli 1862 angående lots- och fyrinrättningen i riket.

Utfärdade
författningar.

Till följd af en utaf f. d. Statsministern för utrikes ärendena m. m., Herr Grefve B. von Platen i lifstiden uttalad önskan att äfven efter sitt frånfälle kunna gagna den för utbildande af sjöofficerare inrättade skola, hafva hans enka Fru Grefvinnan Ch. von Platen, född De Geer, och son, Öfverstekammarjunkaren m. m. Grefve C. von Platen enligt gåfvobref den 16 April 1877 till Sjökrigsskolan öfverlemnat ett belopp af tjugu tusen kronor att, för all framtid, utgöra en under offentlig myndighets förvaltning stående fond, under benämning: "*Baltzar von Platens stipendiifond*", af hvilken afkastningen, beräknad till 1,000 kronor årligen, skall tilldelas den kadett, som, med vitsord om godt uppförande, vid examen för utnämning till sjöofficer erhåller den högsta betygsumman eller, i händelse två eller flere erhålla lika betygsummor, den som vid Kongl. flottan blifver den förste i ordningsföljd; och hafva, med fastställandet af bestämmelserna uti ifrågavarande gåfvobref, föreskrifter rörande fondens framtida förvaltning blifvit meddelade.

Baltzar von
Platens sti-
pendiifond för
Sjökrigs-
skolan.

Jordbruket har under senast förflutna året haft att kämpa mot åtskilliga vidriga förhållanden. Våren och försommaren voro utmärkta af kall och torr, för växtligheten missgynsam väderlek. Derpå följde en kort tid med stark värme samt sedermera en regnig eftersommar och höst med froster, som åstadkommo mycken skada, synnerligast i Norrland, öfre Dalarne och öfre Vermland. När efter

Jordbruket.

den korta, af hetta och torka åtföljda högsommaren, ymnigare regn inträffade, repade sig härunder vårsäden, särdeles hafren, utöfver all förväntan och lemnade flerstädes en i lasstal mycket rik skörd, men skadades ock på flera ställen, dels af frost, dels af det ihållande höstregnet, hvilket försenade mognaden af nyssnämnda sädesslag äfvensom af all annan vårsäd, som under dessa omständigheter ej nådde full utveckling samt blifvit till sin vikt mångenstädes mycket underhaltig. När härtill kommer, att höstsäden, i synnerhet rågen, å flera orter skadats redan under föregående vinter, då den, täckt af snö å ofrusen mark, ruttnat och deraf förtunnats, samt lemnat en ej tillfredsställande afkastning, så blef sädesskörden i allmänhet — med undantag af Gotland, der god skörd erhållits, — dels ej öfver, dels i vissa trakter något under medelmåttan. Lyckligtvis har dock någon egentlig missväxt ej försports annat än inom Norrbottens och Vesterbottens län, der befolkningen likväl torde kunna hjälpa sig fram med besparingar från de föregående goda åren samt med den fyllnad i spanmålsförråden, som genom den enskilda företagsamheten tillförts dessa län. Höskörden har utfallit något rikare, än under föregående året och blifvit väl inbergad. Rotfrukterna hafva gifvit dels god, dels nöjaktig afkastning; dock har potatisen, till följd af sensommarens och höstens regniga väderlek, visat stor benägenhet att ruttna, så att mycket af denna rotfrukt redan måst, mera än vanligt, användas till boskapens utfodring.

Husslöjden.

Husslöjden har fortfarande omfattats med stort intresse, och på flera ställen hafva slöjdskolor, dels fristående, dels i förening med folkskolorna, blifvit upprättade. Den för husslöjden anställde undervisaren har varit i oafbruten verksamhet och derunder med god framgång skött sitt kall, men år 1877 likasom de föregående åren ej på långt när kunnat medhinna att lemna allt det biträde, som af honom äskats.

En slöjdlärare-elev har antagits att under förenämnde lärares ledning undervisas och utbildas att framdeles kunna användas såsom slöjdlärare.

Kemiska stationer.

Landtbruksakademiens agrikulturkemiska försöksstation har omorganiserats, så att densamma hädanefter kommer att omfatta äfven fysiologiska undersökningar. Det för dessa afsedda växthuset har under året blifvit uppfördt och fullständigt ordnad.

De fyra kemiska stationer för jordbrukets och näringarnes behof, till hvilka vid 1876 års riksdag medel anvisades, hafva under sistförflutna året blifvit fullständigt organiserade samt börjat sin verksamhet med understöd af orternas hushållningssällskap; och äro dessa stationer förlagda uti städerna Skara, Halmstad, Kalmar och Vesterås.

Landtbruksskolan i Norrbottens län har sistlidne höst flyttats från Afva till Åminne egendom vid Lule-elfven.

Flyttning af landtbruks-skola.

För hushållningssällskapen i Gotlands och Örebro län äro under sistlidet år nya stadgar af Kongl. Maj:t fastställda.

Stadgar för hushållnings-sällskap.

Lax- och insjöfiskerierna hafva under sistlidet år på de flesta ställen lemnat en jemförelsevis ringa afkastning, hvilket till en icke obetydlig del kan anses vara förorsakadt deraf, att insjöar och elfmynningar ännu voro belagda med is under den tid på våren, då fisket vanligen börjas. Fångsten af Östersjö-sill eller strömming har deremot under året gifvit riklig afkastning synnerligast vid de sydligaste delarne af landet, hvarest befolkningen på vissa fiskelägen genom att förskaffa sig större båtar blifvit satta i stånd att äfven besöka aflägsnare fiskevatten och der kunna med fördel idka fångst under längre tid, än förut varit förhållandet. Fiskeritjenstemännens verksamhet har under året i stadgad ordning fortgått. Nya särskilda fiskeristadgar hafva blifvit uppgjorda och fastställda för Vestmanlands län, hvarest äfvenledes trenne fiskodlingsinstruktörer blifvit anstälde med aflöning af medel, som af lands-tinget anvisats. Mera omfattande fiskeri-undersökningar hafva blifvit verkställda inom Kalmar och Örebro län samt Norrland och sex nya laxodlings-anstalter hafva under året kommit till stånd.

Fiskeri-näringen.

Vid de under året hållna besigtningssmötten för prisbelönande af hästar hafva fastställda pris blifvit utdelade för 1,600 hästar, nemligen för 224 beskäl-lare, 432 moderston och 944 unghästar.

Stuteri-väsendet.

Nio beskällare af Anglo-normandisk race hafva under året blifvit i Frank-rike uppköpta, hvarjemte inom landet inköpts 2 hingstar och 2 ston af fullblod.

Nya formulär för Stuteri-öfverstyrelsen och stuteriernas räkenskaper hafva blifvit af Kongl. Maj:t i nåder fastställda.

Inom Östergötlands län har allt kartläggningsarbete afslutats; ekonomiska häradsbeskrifningar hafva blifvit upprättade öfver Aska, Gullbergs, Bobergs, Hanekinds och Kinda härad; beskrifningarne öfver Ydre och Göstrings härad äro under arbete. Inom Stockholms län har Öknebo härad blifvit ekonomiskt kartlagdt. Den ekonomiska kartläggningen af Skaraborgs län har under år 1877 påbörjats och omfattat södra delen af Vartofta härad.

Det allmänna ekonomiska kartverket.

Den sammanlagda yta, som under år 1877 blifvit kartlagd, är 11,62 qva-dratmil.

Inom Jukkasjärvi sockens skogland hafva baslinier blifvit uppmätta till en längd af 10,5 mil, hvarjemte detaljmätningar i skalan 1 : 20,000 blifvit ut-

Norrbottens läns ekonomi-ska kartverk.

förda till en omfattning af 6 kvadratmil; inom Gellivare sockens fjell-land hafva 29 kvadratmil blifvit uppmätta i skalan 1:50,000; inom Arvidsjaurs socken hafva 6 kvadratmil blifvit topografiskt kartlagda; kartan öfver Korpi-lombolo härad med beskrifning har under året utgifvits. — Förutom arbetschefen och kartverkets fasta personal hafva två tillfälliga biträden deltagit i arbetena å fältet.

Geologiska
undersök-
ningar.

Sveriges geologiska undersökningsverksamhet under sistlidet år har omfattat följande arbeten:

I skalan 1:50,000 hafva geologiska undersökningar företagits inom Stockholms, Södermanlands, Örebro, Vermlands, Östergötlands och Kristianstads län öfver en sammanlagd yta af något mer än 11 kvadratmil.

I skalan 1:100,000 hafva omkring 15 kvadratmil undersökts inom det topografiska bladets "Lenhofda" område, således inom Kronobergs, Jönköpings och Kalmar län.

I Skåne hafva betydande paleontologiska samlingar förvärfvats.

På bekostnad af Jernkontoret hafva de s. k. bergslagsundersökningarna under året fortsatts inom Lindes och Nora, Grythytte och Hellefors samt Kopparbergs bergslag.

Ekonomisk-geologiska undersökningar hafva verkstälts inom Kalmar län på bekostnad af länets norra hushållningssällskap, äfvensom på Gotland bekostade af dess landsting.

Höjdmätningarna hafva utsträckts öfver en sammanlagd väglängd af 7,3 mil.

Författningar,
som röra
näringsarna.

Följande näringarna rörande författningar hafva under år 1877 utfärdats, nemligen: *den 16 Mars* kungörelse om vissa ändringar i nådiga förordningen den 4 Juni 1868, angående pass och nationalitetshandlingar för svenska, till orter utom Sverige gående fartyg; *samma dag* kungörelse om ändring i nådiga förordningen den 6 Juni 1873, angående anbringande å svenska handelsfartyg af deras egna och deras hemorters namn; *samma dag* kungörelse om lösen för skeppsdagboksblanketter; *samma dag* kungörelse angående ändring af stadgandena om expeditionslösen för folkpäss eller sjömansrulla, för fribref eller helfrihetsbref samt för måtebref; *samma dag* kungörelse om ändring i nådiga förordningen den 6 Augusti 1864 angående godtgörelse för svenskt sjöfolks hemförande från utrikes ort; *samma dag* kungörelse angående vissa ändringar i nådiga reglementet den 4 Mars 1870 för sjömanshusen i riket; *samma dag* kungörelse angående ändring af § 14 a) i skeppsklarerareordningen af den 8 Maj 1874; *samma dag* kungörelse i fråga om de afgifter, som af svenska till storbritanniska rikets hamnar ankommande handelsfartyg till understöd för svenska kyrkan i London skola erläggas; *den 13 April* förnyadt reglemente för de med understöd af statsmedel i riket inrättade landt-

bruksskolor; samt *den 29 Juni* kungörelse angående förbud tills vidare mot införsel af potatoes, kommande från vissa delar af Tyskland;

Utom de författningar, hvilka här ofvan blifvit särskildt omnämnda, har Kongl. Maj:t under sistförflutna året utfärdat: *den 2 Februari* förklaring i fråga om förändrad lydelse af § 9 i Kongl. kungörelsen den 30 December 1863 angående nämndemans rätt till ersättning för extra förrättningar m. m; *den 16 Mars* kungörelse angående förändrad lydelse af § 37 i förordningen om kommunalstyrelse i Stockholm; *samma dag* kungörelse angående vissa ändringar i nådiga förordningen den 5 Februari 1869 om hvad med afseende å utvandrares fortskaffande till främmande verldsdel iakttagas bör; *den 23 Mars* kungörelse angående ändring i Kongl. förordningen den 30 November 1855 om arvode för auktion å utmätt fastighet på landet, samt godtgörelse till förrättningsmän för besignings-, värderings- och utmätningsförrättningar i enskilda mål m. m; *samma dag* instruktion för de ombud, som å statens vägnar deltaga i årliga granskningen af enskilda, med statsbidrag understödda jernvägsaktiebolags förvaltning och räkenskaper; *den 11 Maj* kungörelse i anledning deraf att krig mellan främmande magter utbrutit; *den 1 Juni* förordning angående reseersättning åt deputerade till markegångstaxors upprättande; *samma dag* kungörelse angående skatt för hundar; *den 17 Augusti* kungörelse angående tillägg till §§ 11 och 21 uti det för begagnande af Dalslands kanal i nåder fastställda reglemente; *den 24 Augusti* kungörelse angående ändring i nådiga reglementet den 4 Juni 1869 för städernas bolag till brandförsäkring af löseegendom; *den 26 Oktober* kungörelse i fråga om vilkoren för eldfarlig oljas eller dermed jemförlig vätskas hänförande till andra klassen; *samma dag* kungörelse angående förändrade föreskrifter i afseende på vägares vid jern- och metallvägarne tillsättning och åligganden m. m.; *samma dag* kungörelse angående ändrad lydelse af §§ 18 och 21 uti instruktionen för Stockholms stads drätsel-nämnd; *den 2 November* instruktion för läns-, distrikts- och andra civile veterinärer; samt *den 9 November* kungörelse angående ändring i § 19 i nådiga stadgan om afvittring i Vesterbottens och Norrbottens läns lappmarker den 30 Maj 1873.

Författningar
i hvarje handa
ämnen.

Å den från Storvik uppåt gående norra stambanan, som vid sistlidne års ingång var för allmän trafik upplåten till Ockelbo, blefvo å den delen deraf, som är belägen mellan Ockelbo och Holmsveden, alla vid årets början återstående terrasseringsarbeten, äfvensom skenläggning, ballastning och bangårdsanläggningar, så fullbordade, att denna bandel kunde den 1 sistlidne November för allmän trafik upplåtas.

Arbetenas
fortgång vid
statens jern-
vägsbyggnader.

Norr om Holmsveden fortgingo arbetena så, att å bansträckan deremellan och Röstbo, 21,000 fot i längd, banvallen blef färdigbildad och med skenor belagd.

Dessutom blefvo emellan Holmsveden och Bollnäs terrasseringsarbetena till omkring hälften af sin omfattning verkställda, broarne vid Kilafors och Voxnan färdigbyggda samt bangårdsanläggningarna vid Kilafors och Bollnäs påbörjade.

Å tvärbanan mellan Torpshammar och riksgränsen fortgingo arbetena å de delar deraf, som till sin riktning blifvit af Kongl. Maj:t fastställda, nemligen mellan Torpshammar och Bräcke och emellan Ytterån och riksgränsen mot Norge.

Å den förra, eller den emellan Torpshammar och Bräcke, färdigterrasserades, belades med skenor och ballastades banan från Torpshammar ända fram till Ånge, 3 mil 18,000 fot i längd, uppfördes de flesta banvaktarestugorna, äfvensom stationshusen vid Fränsta och Erikslund, samt påbörjades bangårdsanläggningarna.

Derjemte blef äfven den norr om Ånge upp emot Dysjön belägna delen af banan med arbete belagd.

Å bandelen mellan Ytterån och riksgränsen mot Norge fortsattes terrasseringsarbetena emellan Ytterån och Eggen, hvilka vid årets slut å denna bansträcka voro utförda på en längd af något öfver 2 mil, och mellan Dufed samt den blifvande gränsstationen vid Storlien påbörjades arbetena och fortgingo så, att å denna bandel $1\frac{8}{10}$:dels mil banvall blef färdigbildad.

Tillika påbörjades de stora bergsprängningsarbetena mellan Storlien och riksgränsen mot slutet af året, sedan erforderliga åtgärder vidtagits för att derstädes under förestående vintermånader inqvartera och proviantera en arbetsstyrka af 250 man.

Utöfver ofvannämnda egentliga jernvägsarbeten fortgingo och afslutades omfattande undersökningar i afsigt att å de ännu icke af Kongl. Maj:t fastställda sträckorna af norra stambanan söka utleta en jernvägslinie med lutningar af högst 1 på 100, och blef det genom dessa undersökningar ådagalagdt, att detta gynsamma lutningsförhållande kan erhållas så väl å hela den uppåt gående stambanan från Storvik till Ånge, som å tvärbanan från Torpshammar ända till den 3,5 mil vester om Östersund belägna Ytterån.

Statens jern-
vägstrafik.

Längden af statens trafikerade jernvägar har genom trafikens utsträckning öfver linien Ockelbo—Holmsveden ökats med något mer än 2,5 mil. Trafikinkomsterna hafva för året utgjort omkring 16,400,000 kronor.

Allmänna väg-
och vatten-
byggnads-
arbeten.

Bland de med allmänna medel understödda väg- och vattenbyggnader, som under år 1877 fullbordats, äro följande de vigtigaste:

Vägbyggnader.

Väganläggningar mellan Breared—Gyltige—Kullhult och Gyltige—Eskhult i Hallands län;

Väganläggning mellan Skröfelfven i Gellivara socken och Kalix sockengräns i Norrbottens län;

Sänkning af den s. k. Hammarbacken mellan Tuna och Alunda kyrkor i Upsala län;

Vägomläggning förbi de branta backarne Snöreslid, Carlsbrink och Dumsängslid mellan Svenljunga och Tostarps gästgifvaregårdar i Elfsborgs län;

Vägomläggning mellan Vexiö och Ingelstad i Kronobergs län;

Omläggning af utfartsvägar inom Skirö och Nye socknar i Jönköpings län till Repperda och Klöfdala samt Mörsebo gästgifvaregårdar;

Vägomläggning mellan Farstorp och Björkmossa inom Stenberga socken af Jönköpings län;

Vägomläggning mellan Bergsgården och Bjursås kyrka i Kopparbergs län;

Vägomläggning mellan Årbols och Bengtsfors gästgifvaregårdar å Dalsland;

Vägomläggning mellan Bengtsfors och Låbyns gästgifvaregårdar å Dalsland; samt

Vägomläggning mellan Ludvika bruk och Grangärdes kyrkoby i Kopparbergs län.

Vattenaftappningar.

Utdikning af Vidängs myr i Follingbo socken på Gotland;

Sänkning af sjön Maren i Tuna socken af Gefleborgs län;

Utdikning vid Estermarks och Nyby byar i Nysätra socken af Vesterbottens län;

Utdikning af Lenåsflyten i Boda socken af Kopparbergs län;

Sänkning af sjön Magelungen och torrläggning af Brännkyrkasjön i Brännkyrka socken af Stockholms län;

Utdikning vid Hvalfträsk by i Råneå socken af Norrbottens län;

Upprensning af Bölesören i Umeå elf vid Ytterhiske by i Vesterbottens län; samt

Sänkning af Ängasjön i Enåkers socken af Gefleborgs län.

Hamnbyggnader.

Hamnförbättring vid Cimbris Branteviks fiskeläge i Kristianstads län;

Förstärkningsarbetet å staden Visby hamns vågbrytare.

Brobyggnad.

Anläggning af bro öfver Umeå elf mellan Sörfors och Brännlands byar i Umeå socken af Vesterbottens län.

Segelled.

Öppnandet af segelled från Uddevalla genom Björnö och Malö sunden till Kattegat.

För trafik
upplåtna en-
skilda jern-
vägar.

Följande enskilda jernvägsanläggningar hafva under år 1877 blifvit för allmän trafik upplåtna:

Bandelen Göteborg—Trollhättan af Bergslagens jernvägsaktiebolags jernväg;

Vimmerby—Hultsfreds jernväg;

Bandelen Halmstad—Vernamo af Halmstad—Jönköpings jernvägsaktiebolags jernväg;

Vintjern—Lilla Björnmossens jernväg;

Bångbro—Klotens jernväg;

Lidköping—Håkantorps jernväg;

Dannemora—Hargs jernväg; samt

Uddeholms jernvägsaktiebolags jernväg mellan Mokärnshyttan och Edebäck jemte bibanorna Taberg—Edebäck och Sjögränd—Skymnäs.

Koncessioner
å enskilda
jernvägsan-
läggningar.

Under år 1877 har koncession beviljats för följande jernvägsanläggningar:

Jernväg mellan sjöarne Daglösen och Läsjön;

Jernväg från Jönköping öfver Taberg till Götafors;

Jernväg mellan Mokärnshyttan och Edebäcks lastplats jemte bibana från Sjögränd till Skymnäs;

Jernväg från Lillsjödals station å Nässjö—Oskarshamns jernväg till Säfsjöströms bruk;

Jernväg från en punkt å Filipstads norra bergslags jernvägsaktiebolags jernväg till Läsjön och Storbroyttan; samt

Jernväg mellan städerna Norrköping och Söderköping.

Aktiebolag.

Kongl. Maj:t har under år 1877, uppå Civil-departementets föredragning, meddelat stadfästelse å bolagsordningar för 115 nya aktiebolag. Bland dessa äro 1 jernvägsaktiebolag, 66 industri- och fabriksaktiebolag, 1 försäkringsaktiebolag, 14 rederiaktiebolag, 12 handels- och hushållsföreningsaktiebolag samt 21 bildade för hvarjehanda andra ändamål.

I öfverensstämmelse med senast församlade Riksdags på Kongl. Maj:ts nådiga framställning fattade beslut, har Kongl. Maj:t förordnat, att tiondesättning å hittills icke skattlagda eller härefter uppkommande så kallade ädlare verks tillverkning icke skall ega rum, samt att, med undantag tills vidare för Sala silfververk och Höganäs stenkolsverk, alla öfriga verk, som nu äro förpligtade till bergverkstiondes utgörande, skola från och med år 1878 befrias från dylik tionde; dock att hvad sålunda blifvit stadgadt icke skall förr, än Kongl. Maj:t derom särskildt förordnar, gälla beträffande Tunabergs kopparverk, Åtvidabergs kopparverk, Riddarhytte eller Skilå kopparverk, Stora Kopparbergs bergslags verk, Gustafs och Carlbergs kopparverk, Löfås silfververk, Dylta svafvel-, vitriol- och rödfärgsverk samt Garpenbergs kopparverk.

Bergverkstiondens upphörande.

Sedan Riksdagen i underdånig skrifvelse den 15 April 1876 hos Kongl. Maj:t gjort framställning i afseende å sättet för bokföringen af sådana från statsverket redan utlemnade och hädanefter utlemnande försträckningar, för hvilka under vissa inträffande förutsättningar återbetalning eller afkomst framdeles kan ifrågakomma, har Kongl. Maj:t i anledning deraf meddelat vederbörande embetsverk befallning derom, att dylika försträckningar, som ej kunna hänföras till förskottsvis verkställda utbetalningar å leveranser eller kontraherade arbeten, skola, tillika med de villkor, som betinga återbetalningen eller afkomsten, antecknas i en särskild liggare med titel "utgifna medel med eventuel återbetalningsskyldighet"; samt att sådana utbetalningar böra i den räkenskap, som hvart och ett af bemälda verk afgifver, inom linien uppföras.

Bokföring af vissa från statsverket utlemnade försträckningar.

Vid Myntverket hafva från och med den 24 December 1876 till den 30 December 1877 blifvit utmyntade: Myntning.

Guldmynt: 20-kronor.....	Kr. 4,802,780: —
10-kronor.....	» 550,230: —
Silfvermynt: 2-kronor.....	» 228,508: —
1-kronor.....	» 554,228: —
50-ören.....	» 74,308: 50
25-ören.....	» 223,588: 50
Bronsmünt: 5-ören.....	» 25,855: —
2-ören.....	» 20,500: —
1-ören.....	» 15,700: —

Ny taxa å afgifterna till Myntverket för pregling af medaljer har blifvit utfärdad att tillämpas från början af år 1878. Medaljtaxa.

Frågan om nedsättning i kontrollstämplingsavgifterna är ännu beroende på utredning, men de extra proberingsavgifter, som jemte kontrollavgiften i Kontrollstämplings- och extra proberingsavgifter.

vissa fall skola erläggas af egare till gods, som för kontrollering inlemnas till Kontrollverket, hafva blifvit bestämda till 40 öre för hvarje behöflig silfverprobering och till 80 öre för hvarje behöflig guldprobering.

Emottagande i
uppbörden och
invoxling i
Riksbanken af
norskt äldre
silfvermynt.

Med afseende å de i Norge den 17 April 1875 och den 29 December 1876 utkomna författningar om penningeväsendet, har Kongl. Maj:t uti nådig kungörelse förordnat om det pris hvartill och den tid inom hvilken vissa slag äldre norskt silfvermynt i kronans uppbörd emottagas samt, med begifvande af fullmägtige i Riksbanken, kunna i Riksbanken få invexlas.

Jordeboks-
arbetet i Kam-
markkollegium.

Ny jordebok för Hallands län har blifvit omskrifven och fastställd; den nya jordeboken för Upsala län är väl utarbetad, men har icke kunnat till fastställelse aflemnas, emedan åtskilliga vid den i länet upprättade jordebokens granskning uppkomna anmärkningar, som med länsstyrelsen för vederbörandes hörande kommunicerats, ännu icke återkommit. Af Norrbottens läns nya jordebok är hälften färdig att fastställas, men den andra hälften har ännu icke hunnit revideras. Granskningen af Jönköpings läns nya jordebok har påbörjats.

Domän-
förvaltningen.

Sedan Riksdagen till bestridande af kostnaden för förvaltningen af kronans till utarrendering afsedda fasta egendomar å extra stat för år 1878 anvisat ett belopp af 75,000 kronor samt medgifvit, att Kongl. Maj:t må tills vidare på sätt lämpligast synes ordna denna förvaltning, så har Kongl. Maj:t i nåder förordnat, att centralstyrelsen öfver samtliga för statsverkets räkning utarrenderade egendomar skall tills vidare såsom hittills utöfvas af Kammar-kollegium, inom hvilket bildats en särskild "afdelning för domänförvaltningen"; hvarjemte, beträffande lokalförvaltningen, ett särskildt sakkunnigt biträde med benämning *domänintendent* blifvit för år 1878 förordnad inom hvardera af Upsala, Södermanlands, Östergötlands, Jönköpings, Kronobergs, Kristianstads, Malmöhus, Elfsborgs och Skaraborgs län, samt särskilda anslag anvisats till förstärkande af arbetskrafterna å landskontoren äfvensom till ersättningar för utarrenderingsförrättningarne åt vederbörande kronobetjente inom Stockholms, Kalmar, Göteborgs och Bohus, Vermlands, Örebro och Vestmanlands län; och har det Kongl. Maj:ts Befallningshafvande åliggande bestyret, att för upprättande af förslag till minimi- och maximiarrenden utse i landtbruk kunnige biträdande uppskattningsmän, blifvit för år 1878 öfverflyttadt på länens hushållnings-sällskaps förvaltningsutskott.

Försålda
mindre krono-
lägenheter.

Af sådana mindre kronohemman, som enligt 1874 års Riksdags beslut skulle få på offentlig auktion till den högstbjudande försälas, hafva under år 1877 på sådant sätt blifvit föryttrade tio särskilda lägenheter, för hvilka med ett taxeringsvärde af 30,900 kronor erhållits en köpeskilling af 52,850 kronor.

Å den under sistlidna år fullbordade del af norra stambanan, Ockelbo—Holmsveden, har postbefordring kommit till stånd. Postförling å statens jernvägar.

Å följande enskilda jernvägar eller delar af sådana har postbefordring vidtagit, nemligen: Upsala—Lenna, Oxelösund—Nyköping, Rekarne—Valskog, Rekarne—Kolbäck, Ludvika—Filipstad, Göteborg—Trollhättan, Vimmerby—Hultsfred och Vernamo—Halmstad. Postförling å enskilda jernvägar.

Af fullständiga postanstalter har tillkommit en, nemligen postexpeditionen i Charlottenberg, hvaremot tre, nemligen postexpeditionerna i Ekolsund, Sigtuna och Strömsholm indragits och ersatts af poststationer. Fullständiga postanstalter.

Efter indragning af en del äldre och inrättande af nya poststationer, uppgick vid sistlidna års slut antalet sådana postanstalter till 1,645. Poststationer.

Om, i afseende på den internationella postutvexlingen, i beräkning tagas äfven de från utlandet ankomna, har antalet postförsändelser af alla slag, utom de genom Postverket abonnerade tidningar och tidskrifter, år 1876 utgjort 31,600,000 mot 29,900,000 år 1875. Korrespondensens tillväxt.

År 1876 requirerades genom Postverket af tidningar och tidskrifter 359,000 exemplar mot 331,000 exemplar under nästföregående år. Tidningar.

Med postdiligenserna befordrades samma år 8,250 resande eller 2,350 personer mindre än året förut. Personbefordran.

Befordringsafgiften för brefkort, som utvexlas mellan inrikes orter, har blifvit nedsatt till 6 öre, hvarjemte åt korrespondent lemnats medgifvande att, under iakttagande af särskilda därför meddelade föreskrifter, till postbefordran aflemna jemväl s. k. enskilda brefkort. Äfven för brefkort till Norge och Danmark har blifvit beredd nedsättning i afgiften till förenämnda belopp. Brefkort.

I sammanhang med vidtagen inskränkning i antalet förutvarande flera olika postförsändningssätt för tidningar m. m. har för tidningar och en del andra trycksaker, som under band försändas mellan inrikes orter, blifvit fastställt ett särskildt porto af 1 öre per 10 ort, dock ej mindre än 3 öre. Bandförsändelser (tidningar)

För öfriga inrikes försändelser under band har afgiften blifvit nedsatt till 3 öre per 10 ort. (Öfriga).

För s. k. zonpaketer — eller sådana paketförsändelser, som väga mer än 2 skålpund samt, till följd deraf, icke draga medelporto — har blifvit utfärdad Paketer

ny taxa, dervid till grund för afgiftens beräknande blifvit lagdt det direkta afståndet mellan afsändnings- och adressorten.

Korrespon-
den med ut-
landet.

Tillfälle har blifvit beredt korrespondent att mot nedsatt och likformigt porto kunna afsända bref och andra försändelser till Japan, Brasilien, Persien, en del engelska kolonier i Asien, Afrika och Amerika, samtliga spanska, nederländska och portugisiska kolonier, Grönland och danska kolonierna i Vestindien, hvilka länder vid olika tider förlidet år vunnit inträde i den genom internationella posttraktaten i Bern den 9 Oktober 1874 bildade allmänna postförening.

Landt-
brefbäring.

Förberedande åtgärder hafva blifvit vidtagna till införande af landtbrefbäring inom 13 af rikets län.

Statstelegraf-
nätet.

Statstelegrafnätet har under år 1877 blifvit utsträckt genom anläggning af nya linier från Umeå öfver Norra Degerfors till Lycksele; från Kalmar till Ottenby; från Trelleborg till Skanör och från Slite till Fårösund, samt genom uppläggning af nya ledningstrådar å linierna Stockholm—Grislehamn och Hernösand—Umeå.

Telegrafnätets utvidgning på det hela uppgick till 23,7 mil i stolplinier eller kablar och till 63,9 mil i trådledningar, så att hela längden af linier och kablar nu utgör 774,3 och af ledningar 1,901,8, allt svenska mil.

Stationer.

Nya statstelegrafstationer hafva inrättats i Fårösund, Lycksele, Mörbylånga, Norra Degerfors, Ottenby, Skanör och Medevi, af hvilka den sistnämnda dock är afsedd att blott under en del af året hållas öppen.

Deremot har statstelegrafstationen i Strömsholm vid utgången af Februari år 1877 indragits. Hela antalet statstelegrafstationer utgör nu 175, hvaraf 172 äro elektriska och 3 optiska.

Dessutom hafva 41 för telegrafering inrättade jernvägstelegrafstationer blifvit satta i förbindelse med statstelegrafnätet. Hela antalet af de nu med hvarandra i förbindelse stående stats- och jernvägstelegrafstationer utgör 675.

Kostnad för
nybyggnad.

Till telegrafbyggnadsarbeten har för år 1877 varit anvisadt ett belopp af 124,400 kronor.

Telegrammer.

Telegrammernas antal, som år 1876 uppgick till 1,025,042, deraf 982,946 taxering underkastade, har något tillväxt, och kan, med ledning af korrespondensen för årets elfva första månader, tillväxten anslås till närmare fem procent.

Telegrafverkets inkomster, hvilka år 1876 öfverstego utgifterna med nära 114,000 kronor, anses komma att jemväl för år 1877 lemna något öfverskott, hvars belopp dock för närvarande icke kan uppgifvas.

Telegraf-
verkets in-
komster.

Ny tullstadga har af Kongl. Maj:t blifvit faststæld till efterrättelse från och med den 1 Januari 1878.

Tullstadga.

Staden *Vadstena* har under vissa vilkor medgifvits stapelstads-, nederlags- och transito-upplagsrätt; och åt staden *Sundsvall* har blifvit beviljad transito-upplagsrätt att tråda i tillämpning sedan mellanriksjernvägen från Trondhjem öfver Jemtland till Sundsvall—Torpshammars-banan blifvit för allmän trafik öppnad.

Stapelstads-,
nederlags- och
transitoupplagsrätt.

För tullbehandling af gods, som på landsvägslinien Solör—Elfdalen föres från Norge till Vermland och Dalarne, har en förtullningsstation blifvit inrättad i Djekneliden på gränsen mellan Vermland och Norge.

Ny förtull-
ningsstation.

Sedan Riksdagen, uppå Kongl. Maj:ts derom gjorda förslag, beslutat att, i stället för de i § 4 af underrättelserna om hvad vid tillämpning af tulltaxan den 22 Juli 1875 iakttagas bör nu stadgade särskilda afgifter för segel- och ångfartyg, hvarmed lastpenningarna utgöras, en för båda slagen af fartyg gemensam, nedsatt lastpenningeavgift af 14 öre per ton af fartygens dräktighet enligt gällande måtbref skulle utgå, äfvensom i sammanhang härmed, och då efter den 1 April 1877 måtbref i nyläster icke vidare egde giltighet, ansett § 9 3:o af nämnda tulltaxeunderrättelser böra undergå en deraf påkallad ändring, har Kongl. Maj:t härom utfärdat författning, som trädt i kraft den 1 April 1877.

Nedsättning i
lastpenningarna.

Föreskrifter hafva meddelats rörande ordningen för behandling af frågor angående:

dels kronoparkers afsättande af skogsmark vid hemman, som för statsverkets räkning utarrenderas;

Kronoparkers
afsättande vid
utarrendering
af hemman.

dels disponerande för socknarnas gemensamma behof af skogsmarker vid afvittring inom Norr- och Vesterbottens lappmarker.

Disposition af
skogsanslagen
i Norr- och
Vesterbottens
lappmarker.

I likhet med hvad i 1866 års skogsordning stadgas rörande för statsverkets räkning utarrenderade hemman, har bestämmelse meddelats om skogsarrende vid utarrendering af ecklesiastika hemman.

Skogsarrende
vid ecklesia-
stika hemman.

- Jagtförbud
i rapphöns. För att motverka rapphönsens förminskning inom landet, har för hela riket utom de tre sydligaste provinserna förbud utfärdats mot jagt å rapphöns under år 1877.
- Kronoparker-
nas tillökning. Kronoparkernas ytvidd har genom afsättande till kronopark af öfverlopps-
marker äfvensom af skogsmarker vid åtskilliga boställen samt genom inköp af enskilda marker för kronans räkning ökats med 866,900 qv.ref. Dessutom hafva 24,470 qv.ref boställsmark tagits under skogsstatens vård och förvaltning, för att framdeles afsättas till kronopark.
- Skogsstatens
tillökning. Två skogsinspektörs-, fyra jägmästare- och elfva kronojägare-befattningar hafva med 1877 års början ytterligare tillkommit.
- Undersökning
för elfrensning
samt
skogsuppskatt-
ning. Den inom Norrbottens län pågående undersökningen till utrönande af kostnaden för flottbargörande af vattendrag, hvarå virke från kronans skogar skall flottas, har omfattat öfre delen af Kalix elf med bifloder, Tärendö elf, Sangisån jemte tillflöden samt Muonio och Torneå elfvar med bivatten, undantagandes den del deraf, som utgör gräns emot Finland; och har i sammanhang härmed uppskattning af kronans skogar vid en del af dessa vattendrag fortgått.
- Skogshushåll-
ningsplaner. För 83 allmänna skogar med en ytvidd af omkring 377,000 qv.ref hafva skogshushållningsplaner fastställts. Enligt år 1876 meddelade föreskrifter om upprättande, till fortskyndande af ordnad skogshushållnings införande, af interimshushållningsplaner för vissa allmänna skogar, hafva för 34 skogar med en areal af vid pass 37,700 qv.ref dylika planer likaledes blifvit fastställda.
- Extra skogs-
bevakning. Till förstärkning af den ordinarie bevakarepersonalen har såsom under föregående år ett antal extra bevakare i de sex norra länen varit anställt mot en kostnad af omkring 34,000 kronor.
- Skogs-
ingenjörer. Under år 1877 har ytterligare förordnats en skogsingenjör, så att sex sådana varit anställda med verksamhet inom samtliga län utom sex.
- Prisbelönad
skrift i skogs-
hushållning. Sedan ett af allmänna medel utfäst täflingspris tillerkänts en folkskrift rörande skogsskötseln i Norrland, har ett antal exemplar af denna skrift för statens räkning inlösts att kostnadsfritt utdelas i de sex norra länen.
- Hypoteks-
föreningarnas
ställning. Enligt den öfversigt af landthypoteksföreningarnas ställning vid 1876 års slut, hvilken i Finansdepartementet upprättats efter uppgifter från allmänna hypoteksbanken och de särskilda hypoteksföreningarna, utgjorde summan af

de amorteringslån, hypoteksföreningarne då upptagit, efter afdrag af hvad derå amorterats, i rundt tal 217,642,000 kronor eller 6,372,000 kronor mera, än år 1875.

Af berörda summa tillhörde 62,367,000 kronor lån, som upptagits direkt af hypoteksföreningarna och 155,275,000 kronor lån, som negocierats genom allmänna hypoteksbanken.

Allmänna hypoteksbankens obligationsskuld belöpte sig vid 1876 års utgång till 161,620,266 kronor 65 öre. Af bankens femprocents-obligationer försålles under nästlidna år 619,000 kronor och utlottades till inlösen ett belopp af 713,800 kronor; försäljningen af fyraprocents-obligationerna uppgick under året till 560,300 kronor; hvarjemte af dessa obligationer utlottats ett belopp af 545,300 kronor. Försäljningspriset å femprocents-obligationerna har sedan Juli månad varit $99\frac{1}{2}$ procent och för fyraprocents-obligationerna 86 procent. Af 1874 års utländska $4\frac{1}{2}$ -procentlån har under år 1877 obligationer blifvit sålda för 9,602,400 riksmark.

Allmänna hy-
poteksbankens
obligationer.

Vid 1876 års utgång var allmänna hypotekskassans för Sveriges städer skuld för utelöpande obligationer kronor 5,371,100, och hafva under år 1877 sålts obligationer till ett belopp af 75,100 kronor.

Allmänna hy-
potekskassan
för Sveriges
städer.

Försäljningspriset å dessa, med 5 procent ränta löpande obligationer har varit 98 procent.

Allmänna hypotekskassans fordran hos stadshypoteksföreningarna för till dem utgifna amorteringslån var vid 1876 års utgång, efter afdrag af skedd amortering, kronor 5,173,131:85.

Riksbankens metalliska kassa, som den 30 September 1876 utgjorde i rundt tal 15,475,000 kronor, var den 30 September 1877 allenast 11,645,000 kronor, och hade således minskats med 3,830,000 kronor. Tillgången bestod i myntadt och omyntadt guld för 8,088,000 kronor samt i silfver för 3,557,000 kronor.

Riksbankens
metalliska
kassa.

Riksbankens tillgångar hos bankinrättningar och handelshus å utrikes ort, på hvilka sedelutgifning fick grundas, utgjorde nämnde dag år 1876 10,270,000, hvaremot Riksbanken den 30 September 1877 hade en skuld till bankinrättningar eller handelshus å utrikes ort utöfver innestående fordringar af i rundt tal 777,000 kronor.

Bankens tillgång i vexlar, accepterade till betalning å utrikes ort, var den 30 September 1876 kronor 11,455,000, men samma dag år 1877 kronor 11,744,000.

De enskilda bankerna med rätt att utgifva egna banksedlar hade uti myntadt och omyntadt guld den 30 September 1877 kronor 8,374,000 emot kronor 8,239,000 samma dag år 1876.

Enskilda ban-
kernas kassa i
guldmünt och
omyntadt guld.

Enskilda bank-
inrättningar.

Sedan Oskarshamns enskilda bank, för hvilken oktroj meddelades för-
lidna år, under det innevarande börjat sin rörelse, utgör antalet enskilda ban-
ker med rätt att utgifva egna banksedlar 28, hvilka från och med ingången
af år 1878 samtliga äro, beträffande sedelutgifning och inlösen med guld af
deras egna sedlar, underkastade föreskrifterna i Kongl. kungörelsen den 12
Juni 1874.

För en mindre bankinrättning, med benämning "aktiebolaget mellersta
Hallands folkbank", har bolagsordning blifvit under år 1877 stadfästad, och
har anmälan skett, att denna bank skall träda i verksamhet vid början af
år 1878.

Bankernas
upp- och ut-
låning.

Riksbanken samt de enskilda banker och kreditbolag, rörande hvilka
öfversigter offentliggöras, hade den 30 September 1877 inestående på upp-
och afskrifning 41,944,000 kronor och på depositionsräkning 204,259,000 kronor.

I jemförelse med år 1876 hade upp- och afskrifningsräkningen ökats med
1,429,000 kronor samt depositionsräkningen med 7,083,000 kronor.

Beloppet af diskonterade inrikes-vexlar utgjorde den 30 September 1877
kronor 121,630,000 och hade från år 1876 ökats med 14,148,000 kronor.

Summan af utestående lån utgjorde 122,052,000 kronor och hade från år
1876 ökats med 6,840,000 kronor.

Å kassakreditiv voro utestående 98,723,000 kronor; utgörande tillökningen
från år 1876 kronor 9,654,000.

Utelöpande
banksedlar.

Den 30 September 1877 var sammanlagda beloppet af Riksbankens och de
enskilda bankernas utelöpande sedlar kronor 91,489,000 emot kronor 98,888,000
samma dag år 1876.

Vissa måls
öfverlemnande
till de all-
männa dom-
stolarne.

Genom nådig förordning af den 10 Augusti 1877 har blifvit stadgadt,
att vissa i administrativ väg hittills behandlade mål hädanefter skola af de
allmänna domstolarne upptagas och handläggas.

Ny komité.

En komité har af Kongl. Maj:t blifvit tillsatt med uppdrag att öfverse
nu gällande författningar angående tillverkning och försäljning af bränvin, i
syfte att genom lagstiftningen må kunna åstadkommas ett kraftigare mot-
verkande af rusdryckers missbruk än som genom nuvarande lagstiftning
eger rum.

Inköpt fastig-
het.

För kronans räkning har med det af Riksdagen därför beviljade anslag
blifvit inköpt en fastighet i Karlskrona att användas för utvidgning af der-
varande landsstatsembetshus.

För ej mindre civilstatens pensionsinrättning än civilstatens enke- och pupillkassa har Kongl. Maj:t låtit utfärda nya reglementen att från och med den 1 Januari 1878 lända till efterrättelse.

Civilstatens
pensionsinrätt-
ning.

I anledning af kyrkomötets underdåniga framställning har bibelkommissionen företagit och under sistlidna år fullbordat en ny öfversättning af Nya Testamentets skrifter. De teologiska fakulteterna och de ecklesiastika konsistorierna hafva erhållit befallning att före den 15 April innevarande år öfver kommissionens förslag afgifva underdåniga utlåtanden.

Religions-
vården.

Sedan den af kyrkomötet begärda granskning och omarbetning af det af särskilde komiterade utarbetade förslag till ny katekes blifvit verkställd, har det omarbetade förslaget blifvit till trycket befordradt.

För beredande af religionsvård åt svenske sjömän, som besöka de nordfranska hamnarne Dunkerque, Calais och Boulogne, har Kongl. Maj:t uppdragit åt en vid föreningen för den inre missionen i Paris anställd svensk prest att, mot ersättning af de utaf Riksdagen för ändamålet beviljade medel, under de månader af året, då sjöfarten lifligast bedrifves, i nämnda hamnar förrätta gudstjänst på svenska språket och med presterliga förrättningar i öfrigt tillhandagå de å dessa orter sig uppehållande landsmän.

Under år 1877 har Kongl. Maj:t fastställt ritningar till tio nya kyrkor, till ändring och reparation af två, till tornbyggnad å fyra samt till altaren, predikstolar, orgelfaçader och läktare m. m. i femton kyrkor. Öppna bref om tillåtelse att genom kollekt och stambok öfver hela riket insamla bidrag till kyrkobyggnaders uppförande har Kongl. Maj:t utfärdat för fem församlingar; hvarjemte Kongl. Maj:t medgifvit upptagande af en kollekt till understöd för uppförande af en luthersk kyrka i Amsterdam, afsedd hufvudsakligen för skandinaviske sjömän, som besöka denna hamn.

Kyrkobyggna-
der m. m.

Åtta af vederbörande nämnder upprättade förslag till reglering af presterskapets löner inom särskilda församlingar hafva under år 1877 blifvit af Kongl. Maj:t fastställda; hvarvid tillika förordnats om delning af ett pastorat i Karlstads stift i två gäll.

Presterskapets
aflöning m. m.

Kongl. Maj:t har den 2 November 1877 meddelat föreskrifter om åsättande af särskildt skogsarrende för sådana till presterskapets aflöning anslagna hemman och lägenheter, som på grund af gällande författningar böra utarrenderas.

På framställning af Stockholms stads Konsistorium har Kongl. Maj:t den 11 Maj 1877 utfärdat kungörelse om ändring i förordningen om prestval i Stockholm den 7 April 1865.

Författning
rörande kyrko-
väsendet.

Främmande
trotsbekännare.

Kongl. Maj:t har den 31 Oktober 1877 förklarat den församling, som medlemmar af ett religiöst samfund under namn af katolskt-apostoliska kyrkan anmält sig vara sinnade att bilda i Stockholm, af staten erkänd med rätt till offentlig religionsöfning under de vilkor och bestämmelser, som i Kongl. förordningen den 31 Oktober 1873 stadgas.

Riksarkivet.

Den 26 sistlidne Oktober har Kongl. Maj:t låtit utfärda förnyad instruktion för Riksarkivet.

Kongl.
Biblioteket.

För Kongl. Biblioteket, som under sistlidna år blifvit till sin nya lokal förflyttadt, har Kongl. Maj:t under den 16 sistlidne November låtit utfärda nytt reglemente.

Universiteten.

Sedan Kongl. Maj:t, för verkställighet af den i följd af sistlidne Riksdags bifall till Kongl. Maj:ts framställning beslutade ombildning af adjunkturer och docentstipendier vid universiteten, fastställt stat för de lärarebefattningar, som skulle träda i dessas ställe, har Kongl. Maj:t förordnat om tillsättande af 14 extra ordinarie professorsbeställningar, 2 laboratorstjenster och 11 docentstipendier vid universitetet i Upsala samt af 6 extra ordinarie professorsbeställningar och 6 docentstipendier vid universitetet i Lund.

Kongl. Maj:t har under den 26 Januari 1877 dels vidtagit förändring i de genom nådiga brefvet den 16 April 1870 meddelade föreskrifter angående examenspröfningarna för den filosofiska graden, dels förordnat att efter den 15 September 1879 icke någon må i teologisk fakultet inskrifvas, som ej aflagt teologico-filosofisk examen eller filosofie kandidat-examen.

Den 16 Februari 1877 har Kongl. Maj:t på vederbörandes framställning låtit utfärda nytt reglemente för pensionsinrättningen för enkor och barn efter lärare och tjenstemän vid universitetet i Lund.

Elementar-
läroverken och
pedagogierna.

Kongl. Maj:t har den 1 Juni 1877 fastställt ny undervisningsplan för elementarläroverkens sjette klass och derom utfärdat nådigt cirkulär.

Under samma dag har Kongl. Maj:t förordnat om indragning af dels sjunde dels både sjette och sjunde realklasserna vid åtskilliga elementarläroverk.

Från och med höstterminen 1877 har elementarläroverket i Sundsvall utvidgats med en nedre afdelning af sjette realklassen.

Realläroverket i Stockholm har, äfvensom elementarläroverket i Oskarshamn, utvidgats med en fjerde klass.

Sedan stadsfullmäktige i Strömstad nu mera åtagit sig att fullgöra de skyldigheter, som af staden fordrades såsom vilkor för utvidgning af det derstädes inrättade tvåklassiga elementarläroverket till treklassigt, har Kongl. Maj:t medgifvit, att läroverket med början af innevarande läseår skulle få träda i verksamhet såsom treklassigt.

Sedan Riksdagen på Kongl. Maj:ts nådiga framställning beviljat ett anslag af 6,000 kronor till resestipendier för lärare i främmande lefvande språk vid elementarläroverken, har Kongl. Maj:t under år 1877 meddelat åtta sådana lärare understöd för resor i utlandet.

Under den 4 Maj 1877 har Kongl. Maj:t, med ändring af stadgandet i nådiga brefvet den 10 Mars 1819 angående den närmare tillsynen vid hufvudstadens elementarskolor, förordnat att 85 § i gällande läroverksstadga skall i detta hänseende tillämpas.

För att åt läroverks-statistiken bereda större fullständighet och bestämdhet har Kongl. Maj:t den 16 Februari 1877 fastställt ny plan för de årsredogörelser, hvilkas afgifvande enligt läroverksstadgan åligger rektorerna vid rikets elementarläroverk.

Antalet lärjungar vid statens elementarläroverk och pedagogier utgjorde vid början af sistlidne hösttermin 13,775.

Under år 1877 hafva 576 ynglingar aflagt godkänd maturitetsexamen vid elementarläroverken.

Under den 20 Oktober 1877 har Kongl. Maj:t uppdragit åt särskilde komiterade att uppgöra förslag till planer för undervisningen i teckning vid elementarläroverken, folkskolelärareseminierna och folkskolorna.

För praktisk utbildning af blifvande elementarlärare, enligt Kongl. förordningen den 16 Juni 1875, har under år 1877 profårskurs varit anordnad vid elementarläroverken i Stockholm, Upsala, Lund och Kalmar. Lärarekandidaternas antal har utgjort 30.

Kongl. Maj:t har den 31 Augusti 1877 tillsatt en komité för att afgifva utlåtande och förslag angående inrättande af en särskild examen för blifvande lärare vid allmänt elementarläroverk.

Enligt erhållet uppdrag har chefen för den inom Ecklesiastikdepartementet inrättade byrå för ärenden angående den högre undervisningen under år 1877 inspekterat elementarläroverken i Örebro, Vesterås, Vexjö, Jönköping, Lund, Malmö, Karlskrona, Kristianstad, Helsingborg och Enköping äfvensom pedagogien i Nora.

Sedan Riksdagen anvisat medel till understöd för högre skolor för qvinlig ungdom, har Kongl. Maj:t tilldelat 32 sådana läroanstalter understöd af detta anslag för år 1878.

Högre skolor
för qvinlig
ungdom.

Höstterminen 1877 utgjorde elevernas antal vid folkskolelärareseminierna 763 och vid folkskolelärarinneseminierna 315, eller tillsammans 1,078. Vid läsårets slut sistlidne vårtermin undergingo 181 manliga och 60 qvinliga elever, sålunda tillsammans 241, afgångsexamen.

Folkskole-
läraresemina-
rierna.

Sedan Riksdagen, i anledning af Kongl. Maj:ts nådiga framställning, anvisat medel för inrättande från och med höstterminen 1878 af en fjerde eller förberedande klass vid samtliga seminarierna, har Kongl. Maj:t den 31 December 1877 förordnat om verkställighet af denna utvidgning och anbefalt vederbörande konsistorier att för detta ändamål vidtaga förberedande åtgärder.

Vid de särskilda afdelningar för småskolelärarinnors bildande, som äro anordnade vid folkskolelärarinneseminarierna, utgjorde elevernas antal sistlidna hösttermin 93; hvarjemte vid seminarierna i Jockmocks församling för lappska och i Haparanda för finska småskolelärares och lärarinnors bildande voro under samma termin intagna tillsammans 22 elever.

Sistnämnda seminarium har från och med höstterminen 1877 blifvit utvidgadt med en ny årsklass, så att lärotiden derstädes nu mera omfattar två år.

Särskildt tillfälle till undervisning har vid seminarium i Lund varit beredt för småskolelärare och lärarinnor och vid seminariet i Linköping för äldre folkskolelärare.

För seminariet i Göteborg har ett nytt lärohus blifvit uppfördt och vid sistlidna hösttermens början för sitt ändamål upplåtet.

Vid den till seminariet i Stockholm upplåtna lokal hafva ombyggnad och reparation blifvit under sistlidna år fullbordade.

Sedan Riksdagen, i enlighet med Kongl. Maj:ts nådiga framställning, beviljat medel för tillbyggnad och reparation af den till seminariet i Kalmar af enskild person skänkta lokal, hafva ritningar till dessa byggnadsarbeten blifvit af Kongl. Maj:t fastställda, samt de beviljade medlen ställda till vederbörande domkapitels disposition.

Efter erhållet uppdrag har chefen för den inom Ecklesiastikdepartementet inrättade byrå för ärenden angående folkundervisningen under sistlidna år verkställt inspektion af seminarierna i Stockholm, Upsala, Linköping, Skara, Falun, Vexjö, Göteborg och Kalmar.

På nådig befallning hafva under sistlidne Juni månad folkskoleseminariernas rektorer sammanträdt i hufvudstaden för att rådpläga om undervisningen vid dessa läroverk och dermed sammanhängande frågor.

Folkskole-
inspektionen.

Likaledes har under nämnde månad allmänt möte blifvit hållet i hufvudstaden med samtliga folkskoleinspektörer för öfverläggning angående åtskilliga i sammanhang med inspektionen stående frågor.

Folkskoleinspektörernes vid 1876 års slut afgifna berättelser om folkundervisningen i riket under den med sistnämnda år afslutade inspektionsperioden hafva blifvit från trycket utgifna för att till vederbörande utdelas.

Folkskolorna.

Kongl. Maj:t har den 11 sistlidne September utfärdat nådig kungörelse angående anordningen af folkskolans högsta afdelning eller den s. k. fort-

sättningsskolan och om bidrag af allmänna medel för lärares aflöning vid dessa skolor.

Under samma dag har Kongl. Maj:t äfvenledes genom nådig kungörelse meddelat föreskrifter rörande understöd af statsmedel till de skoldistrikt, som på ett ändamålsenligt sätt ordnat undervisning i slöjd för gossar.

Sedan Kongl. Maj:t i nåder medgifvit att för utarbetande af förslag till normalplan för undervisningen vid särskilda slag af folk- och småskolor må af chefen för Kongl. Ecklesiastikdepartementet tillkallas sakkunnige män, hafva komiterade blifvit för detta ändamål utsedde och trädit i verksamhet.

I anledning af Riksdagens underdåniga hemställan har Kongl. Maj:t den 21 sistlidne December utfärdat nådig kungörelse om laga af- och tillträdes-tid vid folkskoleläraretjänster.

Enligt de, jemlikt föreskriften i Kongl. cirkuläret den 31 December 1875, från domkapitlen och öfverstyrelsen för Stockholms stads folkskolor insända uppgifter angående folkundervisningen under år 1876 funnos i hela riket 12 högre folkskolor med 335 lärjungar, 3,749 folkskolor, hvaraf 2,787 fasta och 962 flyttande, 770 mindre skolor, hvaraf 469 fasta och 301 flyttande, samt 4,239 småskolor, hvaraf 2,042 fasta och 2,197 flyttande, eller tillsammans 8,770 folkundervisningsanstalter. I de högre folkskolorna undervisade 12 lärare samt

i folkskolorna.....	3,648	lärare och	592	lärarinnor, tillsammans	4,240		
» mindre skolorna	312	»	»	458	»	»	770
» småskolorna	860	»	»	3,429	»	»	4,289

Summa 4,820 » » 4,479 » » 9,299, förutom 94 lärare och 222 lärarinnor eller tillsammans 316, som särskildt undervisade i öfningsämnen eller handaslöjder.

Antalet barn mellan 7—14 år utgjorde 699,624, af hvilka undervisats i sina egna distrikts fasta folkskolor	238,612
» » » » flyttande »	109,452
» » » » mindre skolor	38,880
» » » » småskolor	185,276
572,220	
» allmänna läroverk eller i folkundervisnings-anstalter utom distriktet	13,884
» enskilda skolor	25,799
» hemmen	54,266
vistats utom skoldistriktet utan att närmare uppgifter om dem lemnats	5,190
under året ej deltagit i undervisningen	28,265.

Af de sistnämnda hade 13,094 redan förut aflagt examen från folkskolan, 2,707 hade till följd af sjukdom eller naturfel samt 12,464 af annan anledning under detta år icke åtnjutit undervisning.

Utgifterna för folkskoleväsendet utgjorde under år 1876 enligt ofvannämnda från domkapitlen och öfverstyrelsen insända uppgifter: till lärares och lärarinnors aflöning 5,097,231 kronor (hvaraf utaf statsmedel 2,158,328

kronor 83 öre), till skollokaler och inventarier 1,643,986 kronor, till undervisningsmateriel 192,736 kronor samt för öfriga behof 728,205 kronor, tillsammans 7,662,158 kronor.

Genom nådig kungörelse den 10 September 1877 har Kongl. Maj:t på Riksdagens underdåniga framställning meddelat förändrade föreskrifter om ersättning till lärare vid folk- och småskolor för tjenstgöring utöfver åtta månader af året.

Lönетillskott af allmänna medel hafva för år 1876 utgått med tillsammans 2,138,328 kronor 83 öre för 3,583 examinerade, ordinarie, 423 examinerade, icke ordinarie, och 723 biträdande lärare och lärarinnor vid folkskolor samt 4,424 lärare och lärarinnor vid småskolor. Under samma år hafva 292 församlingar, i anseende till medellöshet, erhållit särskilda bidrag till lärares aflönande med tillhopa 20,000 kronor.

Den 11 innevarande Januari har Kongl. Maj:t på Riksdagens framställning utfärdat förändrade föreskrifter angående bidrag af statsmedel till aflönande af lärare och lärarinnor vid småskolor.

Till främjande af folkundervisningen bland de i rikets nordligaste trakter bosatte finnar hafva beviljats särskilda understöd för höjande af lärares löner till och öfver minimum för år 1877. Till byggande af skolhus i Korpilombolo kapellförsamling samt till iståndsättande af skolhuset för lappska skolan i Tärna kapellförsamling hafva bidrag af statsmedel anvisats.

Genom nådig kungörelse den 11 September 1877 har Kongl. Maj:t förordnat om ändring i de genom Kongl. reglementet för Ecklesiastikverket i lappmarken den 14 April 1846 meddelade bestämmelser angående tillsättning och aflönande af lärare vid de lappska skolorna m. m.

Kongl. Maj:t har under den 7 sistlidne December förordnat, att nya normalritningar till folkskolebyggnader, som jemte beskrifning blifvit af Öfverintendentsembetet utarbetade, skola från trycket utgifvas och till vederbörande utdelas, äfvensom att, innan folkskolebyggnad hädanefter uppföres, vederbörande folkskoleinspektör skall lemnas tillfälle att öfver lokalernas lämplighet för sitt ändamål afgifva yttrande.

Kongl. Maj:t har förordnat, att en ständig utställning af undervisningsmateriel skall anordnas vid folkskolelärarinneseminariet i Stockholm under tillsyn och vård af seminariets rektor.

I ändamål att till nedsatt pris hållas folkskolorna tillhanda, har följande nya undervisningsmateriel blifvit anskaffad, nemligen fysiska apparater för läran om elektricitet och magnetism samt om kroppars jernvigt och rörelse.

För de lappska skolorna har utgifvits biblisk historia på svenska och lappska språken; samt för de finska skolorna lärobok i fäderneslandets historia för folkskolor på svenska och finska språken.

Till sistnämunda skolor har undervisningsmateriel kostnadsfritt utdelats.

Enligt direktionens för folkskolelärares pensionsinrättning berättelse för 1876, egde vid nämnda års slut 2,294 skoldistrikt delaktighet i pensionsinrättningen för tillsammans 3,756 lärareplatser. Antalet pensionstagare utgjorde vid samma tid 255 med ett årligt pensionsbelopp af 84,482 kronor 57 öre. Inrättningens kapitalbehållning utgjorde vid sista afslutningen 1,187,983 kronor 35 öre. Vid 1877 års slut uppgick enligt inkommen uppgift pensionärernas antal till 371.

Folkskolelärares pensionsinrättning.

I folkskolelärares enke- och pupillkassa voro vid 1876 års slut 2,003 personer anmälda till delaktighet, och utgjorde kassans behållning 72,715 kronor 32 öre.

Af det under vissa vilkor beviljade förslagsanslag till understöd åt folk- högskolor har Kongl. Maj:t under år 1877 anvisat understöd åt 24 dylika skolor med tillsammans 40,850 kronor. Enligt styrelsernas berättelser uppgick elevernas antal under sistlidna läseår vid dessa skolor till 759.

Folkhögskolor.

Vid allmänna institutet för döfstumma och blindas voro under år 1877 intagna 165 döfstumma och 62 blindas elever eller tillsammans 227, af hvilka 139 voro frielever och 23 erlade half afgift.

Undervisning för döfstumma och blindas.

Af de till understöd och uppmuntran åt mindre uppfostringsanstalter för döfstumma och blindas barn anvisade medel hafva för nästlidna år bidrag med tillsammans 41,300 kronor tilldelats 14 sådana anstalter. Antalet vid dem undervisade barn uppgick under året till 427.

Sedan Riksdagen, i anledning af Kongl. Maj:ts nådiga framställning, beviljat anslag för inrättande af en läroanstalt för öfveråriga döfstumma, har Kongl. Maj:t förordnat, att en sådan läroanstalt skall under innevarande år, så snart ske kan, upprättas i Vadstena, och hafva dels nådiga föreskrifter meddelats rörande denna anstalts förvaltning, dels ock en särskild direktion för densamma blifvit af Kongl. Maj:t förordnad.

För den tekniska högskolan hafva under den 2 Mars 1877, för de tekniska elementarskolorna i Malmö, Norrköping, Örebro och Borås under den 15 derpå följande Juni, samt för Chalmerska slöjdskolan i Göteborg under den 10 sistlidne Augusti nya stadgar blifvit fastställda.

De tekniska läroverken.

Kongl. Maj:t har under den 31 Augusti 1877 utfärdat nådig kungörelse angående de vilkor, hvarunder tekniska afton- och söndagsskolor må erhålla understöd af de för sådant ändamål anvisade statsmedel.

Under den 20 Oktober 1877 har Kongl. Maj:t uppdragit åt särskilde komiterade att uppgöra dels undervisningsplaner för sådana skolor af olika omfattning, dels ock förslag å den undervisningsmateriel, som för dem erfordras.

Vetenskapliga
resor m. m.

Medelst lemnade understöd af anslaget till resestipendier samt läroböckers och lärda verks utgifvande har Kongl. Maj:t fortfarande beredt förtjente vetenskapsidkare tillfälle dels till forskningsresor och dels till offentliggörande af sina lärda arbeten.

Genom Vitterhets-, Historie- och Antiqvitets-akademiens försorg hafva antiqvariska forskningsresor blifvit under förflutna året företagna i åtskilliga af rikets landskap.

Fattigvården.

På grund af förordningen den 15 Februari 1855 angående ersättning för understöd, som af fattigvårdssamhällen i ett af de förenade rikena Sverige och Norge lemnats behöfvande personer från det andra riket, har under år 1877, liksom tillförene, liqvíd mellan de båda statskassorna egt rum.

Genom kungörelse den 11 Maj 1877 har Kongl. Maj:t, med bifall till Riksdagens underdåniga framställning, meddelat föreskrifter angående gäldande med statsmedel af kostnader för tillfällig sjukvård, som medellös svensk undersåte erhåller å sjukvårdsinrättning i Norge.

Af anslaget till den fattigvård inom fäderneslandet, hvilken bör med allmänna medel bekostas, hafva särskilda belopp fortfarande blifvit ställda till disposition af Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Jemtlands, Vesterbottens och Norrbottens län att användas till understöd åt fattiga bland lappallmogen.

Helso- och
sjukvård m. m.

Kongl. Maj:t har under den 2 November 1877 låtit utfärda instruktion för Medicinalstyrelsen, hvilken med 1878 års ingång trädte i verksamhet.

Den 10 Augusti 1877 har Kongl. Maj:t på derom gjord framställning förordnat, att helsovårdsstadgan för riket skulle från och med innevarande år i sin helhet lända till efterrättelse jemväl för Stockholm.

På vederbörandes framställning har Kongl. Maj:t anbefalt vidtagande af en förändrad indelning af fyra utaf Norrbottens läns sju provincialläkaredistrikt.

I enlighet med Kongl. Maj:ts den 30 December 1876 fattade beslut har en kommission blifvit förordnad att uppgöra program och ritningar till närmast förestående nya hospitalsbyggnader.

För att under den närmaste framtiden tillgodose behovet af ökad utrymme vid hospitalen, hafva nya cellbyggnader uppförts vid hospitalen i Stockholm och Upsala.

Kongl. Maj:t har under den 24 Maj 1877 förordnat en komité att företaga revision af stadgan den 5 Mars 1858 angående sinnessjukas behandling och vård samt att utarbета förslag till de förändrade och nya bestämmelser derom, hvilka kunde anses behöfliga.

Barnmorske-
väsendet.

Vid 1875 års slut uppgick barnmorskornas antal i hela riket till 2,151, af hvilka 141 voro bosatta i Stockholm, de öfriga i andra städer och på lands-

bygden. Under loppet af år 1877 hafva 103 elever blifvit vid rikets tre läroanstalter för barnmorskor undervisade i allmänna förlossningskonsten och, efter med dem anställt afgangsförhör, förklarats berättigade att utöfva barnmorskeyrket. Bland dem hafva 38 utgått från Stockholms läroanstalt, 36 från Göteborgs och 29 från Lunds läroanstalt. Af sålunda utexaminerade barnmorskor hafva i Stockholm 35 och i Göteborg 35, hvilka ådagalagt goda insigter och färdigheter i den egentliga barnmorskekonstens utöfning, samt derjemte gjort sig kända för pålitlighet och ett hedrande uppförande, ytterligare erhållit undervisning i den instrumentala förlossningskonsten och, sedan de vid anställt förhör befunnits ega behörig skicklighet i densamma, förklarats berättigade att under vissa vilkor utöfva jemväl denna del af förlossningskonsten.

Antalet af de under år 1876 vaccinerade barn utgjorde 106,660. För nitisk och skicklig utöfning af skyddskoppypningen erhöles 180 personer belöningar dels i medaljer, dels i vaccinationsinstrumenter och dels i penningar.

Skyddskoppypningen.

Vid Veterinärinstitutet i Stockholm utgjorde elevernas antal vid 1876 års början 23; under året tillkommo 6, och utexaminerades till veterinärer 3, så att antalet veterinärelever vid årets slut utgjorde 26. I hofbeslagskonsten erhöles 7 civile och 18 militäre lärningar undervisning. Af dessa aflade under året 7 civile och 11 militäre lärningar hofslagareexamen.

Veterinärundervisningen.

Vid veterinärinrättningen i Skara uppgick elevernas antal under läseåret 1875—1876 till 15. Af desse afgingo 3 under året från inrättningen. Af de återstående voro 10 veterinärelever och 2 hofslagarelärningar. Dessutom hafva 10 smeder åtnjutit undervisning i hofbeslagskonsten.

Kongl. Maj:t förblifver Riksdagen med all Kongl. nåd och ynnest städse välbevågen. Stockholms slott den 17 Januari 1878.

OSCAR.

LOUIS DE GEER.